

dyslexie

Auteur

Team

Laatst gewijzigd

Licentie

Webadres

Ben van Dal

Wikiwijs Maken Auteurs

11 augustus 2020

CC Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie

<https://maken.wikiwijs.nl/141709/>

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Welkom	2
Zelfvertrouwen	3
Groei	3
School	4
Motivatie	6
Tools	7
Praten	9
Verdieping	13
Taal	14
Belang	14
Tips	15
Thuis	17
Boeken om te verslinden	19
Luister- & Leesplezier	23
Samen	27
Verdieping	29
Spelen	31
Apps, Games & Spellen	31
Gezelschapsspellen	31
Talent	34
Een frisse blik op talent!	34
Taal is niet echt mijn ding	35
Ieder brein werkt anders	42
Boost je zelfvertrouwen	47
Verdieping	54
Beelddenker	55
Dyslexie en beelddenken	55
Wat betekent beelddenken?	56
Doe de test	57
Tips	58
Verdieping	59
Meer over dyslexie	61
Wat is dyslexie eigenlijk?	61
Dyslexie vaststellen	62
Dyslexie behandelen	66
Tot slot	68
Over dit lesmateriaal	69

Welkom

Online cursus Dyslexie onder de knie

Tips & tools voor ouder en kind

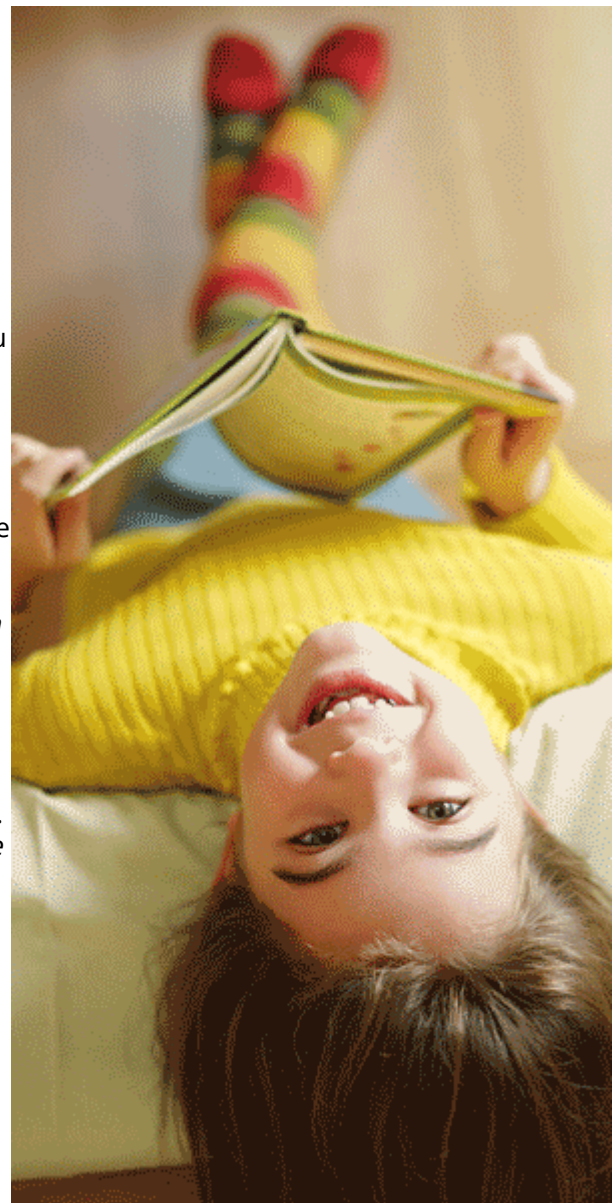
"Het gaat er niet om of je binnen of buiten de lijntjes kleurt, het gaat er om dat je je eigen lijntjes tekent"

Heerlijk toch, dat niet ieder kind hetzelfde is? Wel fijn om handvatten te hebben om je kind te helpen. Zeker bij de basis: leren lezen & schrijven. De één heeft er nou eenmaal meer moeite mee dan de ander. Geen punt.

Belangrijker is het om te beseffen dat **zelfvertrouwen** bijdraagt aan zijn/haar ontwikkeling. Natuurlijk pakken juffen en meesters hun rol. Maar ook jij kunt je kind helpen. In deze training krijg je tips en trucs die jou en je kind verder kunnen helpen. Het draait o.a. om inspiratie, oefeningen, informatie en verdieping. Overigens hoeft je kind echt niet de stempel *dyslectisch* te hebben om nuttige informatie & tips uit deze online training te halen.

Je hoeft niet de hele programma te doorlopen, klik gewoon de module aan die jou of je kind een nieuw inzicht geeft, plezier brengt of gewoonweg verder helpt. Bepaal ook zelf het tijdstip, want *Dyslexie onder de knie* is 24 uur per dag bereikbaar. Doe er je voordeel mee!

Vragen? Stuur een e-mail naar Renske Jongejan via renskejongejan@bibliotheekmb.nl

Zelfvertrouwen

Groei

Meer zelfvertrouwen opbouwen, hoe doe je dat? Hoe leg je contact met de school, hoe bevorder je de leesmotivatie? Welke hulpmiddelen kun je inzetten en hoe praat je met je kind over dyslexie? Trudy Bron - Kinder & Jeugd Gezondheidszorgpsycholoog - geeft handvatten in deze module.

Meer zelfvertrouwen bij jou en je kind

Stand-upcomedian Han Coucke (uit België) leeft al een leven lang met dyslexie en heeft zijn doen en laten daaraan aangepast. Wat helemaal niet zo onoverkomelijk bleek, zelfs niet voor iemand die dag in dag uit professioneel met taal bezig is. Ook Han zijn 8-jarige zoon heeft dyslexie. Oscar is een topper in wiskunde, maar heeft problemen met lezen en schrijven.

Han: "Dyslexie heeft ervoor gezorgd dat ik een andere manier van werken heb ontwikkeld. Daardoor heb ik een vrije manier van denken ontwikkeld. Het is geen obstakel meer."

Voelen dat er een probleem is bij je zoon of dochter en daar niet je vinger op kunnen leggen. Niet fijn, wel herkenbaar. Een van de grote uitdagingen als ouder of verzorger. Gelukkig kun je veel taboes doorbreken door problemen te duiden en hulpmiddelen aan te reiken.

Hoog sensitief, ADHD, Beelddenken. Allemaal labels, net als dyslexie. Soms heb je het label nodig om extra hulp te krijgen of begrip. Maar in feite draait het bij dyslexie gewoon om moeite met lezen en/of spelling.

De grootste denkers, denk aan Albert Einstein of een Leonardo da Vinci, waren er mee behept. Maar ook de populaire kok Jamie Oliver of wat dacht je van zanger Robbie Williams? Er zijn juist andere kwaliteiten vindbaar. Voor het zelfvertrouwen van je kind, en van jezelf, is het dan ook een aanrader om stil te staan bij:

► Succes

Waar is jouw kind goed in? Zoek samen naar de dingen waar hij of zij in uitblinkt

► Balans

Er is een tijd om te werken en om te ontspannen. Zoek een balans tussen spelen en sporten en extra oefenen met lezen en spellen

► Afspraken

Als stimulans helpt het om goede afspraken te maken over de tijd en de beloning

► Kennis

Ga op zoek naar informatie over dyslexie. Met meer inzicht groeit ook jouw vertrouwen om je kind goed te kunnen helpen (Kijk ook bij onderdeel [Meer over dyslexie](#) en [Tools](#))

Wat kun je nou concreet doen? Welke stappen volg je precies?

Stap 1 - Voorlichting

Laat je heel goed voorlichten over dyslexie en achterhaal waar welke zorg het beste is voor jouw kind. Dat kan via de psycholoog of orthopedagoog. Onderschat niet dat in jouw directe omgeving mensen hun ervaringen kunnen delen. Denk aan het schoolplein, je buurvrouw maar ook via de juf/meester, internet en de bibliotheek.

Stap 2 - School

Maak een afspraak met de leerkracht en de intern begeleider van school. Zij kunnen je vertellen welke aanpassingen zij kunnen doen op school. En welke hulpmiddelen allemaal inzetbaar zijn. Scholen putten uit veel kennis en ervaring. Daarnaast is het ook gewoon praktisch en fijn voor je kind om af te stemmen, problemen te duiden en op één lijn te zitten met de aanpak op school en thuis.

Stap 3 - Status

Vervolgens is het handig om concrete afspraken met de juf of meester en je kind te maken. Welke gerichte hulp en hulpmiddelen worden ingezet? Wat doet de leerkracht samen met het kind? Wat wordt er verwacht van jullie als ouders, enzovoorts. Zo weet je zeker dat iedereen dezelfde informatie heeft en dat er geen onduidelijkheid is over verwachting en rolverdeling. Een maandelijks gesprekje helpt om te weten hoe jouw kind zich ontwikkelt en of maatregelen bijstellen nodig is.

Stap 4 - Proberen

En dan aan de slag! Zoek samen wat werkt, zo staat jouw kind er niet alleen voor. Belangrijk daarbij is om duidelijk te maken waarom de extra hulp en inzet noodzakelijk zijn. En benadruk vooral de sterke kanten van jouw kind.

- Je kunt luisterboeken samen proberen. Er zijn apps, er is een luisterbibliotheek en je kunt luisterboeken zelf aanschaffen. (Kijk hiervoor ook bij onderdeel [Boeken om te verslinden.](#))
- Zoek ook naar meer mogelijkheden om teksten te laten voorlezen, zoals op een Apple pc of met een Ipad. Nu ook met Windows 10 mogelijk. (Zie voor meer details onderdeel [Tools.](#))
- Het is slim om, waar mogelijk, je kind te betrekken. Je kunt van het extra oefenen een speciale tijd maken. Samen aan de slag maakt iedereen sterker.

School

Hoe kun je het beste de samenwerking met de leerkracht en de basisschool opstarten en toepassen? In deze module krijg je verschillende tips.

Leren lezen doe je niet alleen

Advies is vaak om thuis veel te lezen met je kind. Makkelijker gezegd dan gedaan. Je wilt strijd en stress voorkomen. En ongetwijfeld heb je al vaker het antwoord gekregen: "Geen zin." Wat moet je doen? Wanneer is een goed tijdstip? Waarmee oefen je? Volg gewoon onderstaande stappen:

Stap 1 - Juf/meneer

Start met een afspraak bij de leerkracht, samen met je zoon of dochter. Bespreek wat zinvol is om extra te oefenen en hoe je het beste samen kunt oefenen.

- Woordjes, zinnen of een verhaal
- Eerst luisteren en dan zelf lezen
- Voorlezen en kind leest zachtjes mee
- Om de beurt een zin of paar zinnen
- Moeilijke woorden leest de ouder mee, zo blijft het verhaal lopen

Tip: Bij vermoeidheid, altijd lekker gaan voorlezen

Stap 2 - Tijd

Vaak oefenen helpt om beter te gaan lezen. Net als bij sporten, is minstens 3 keer oefenen het beste, dan verbeter je jezelf. Hoelang je oefent is afhankelijk van de leeftijd en het energieniveau, maar tussen de 5 en 20 minuten is voldoende.

Bespreek welke dagen en tijdstippen geschikt zijn voor kind en ouder. Zet dit op een planbord, dan kan niemand het vergeten!

Stap 3 - Beloning

Vergeet nooit de complimenten en spreek een beloning af. Laat het kind jou een compliment geven voor het samen lezen. Een beloning kan zijn dat jij verder voorleest of dat je samen nog even iets *bekijkt*.

Stap 4 - Effect

Maak na bijvoorbeeld 3 weken een afspraak met de leerkracht om samen met je kind te vertellen wat jullie allemaal gedaan hebben.

- Wat is goed gegaan?
- Wat is lastig?
- Vraag tips aan de leerkracht
- Welk effect ziet de leerkracht?

Verbetering is gegarandeerd!

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/mu86qPi0DJo?rel=0&showinfo=0>

Tip

Misschien vindt jouw kind het leuk om een spreekbeurt te houden of werkstuk te maken over dyslexie? Op de website van Woordhelder kun je een [spreekbeurt-pakket](#) over dyslexie gratis downloaden. Op de website van bibliotheek.nl vind je ook [prachtige dossiers](#) die te gebruiken zijn.

Motivatatie

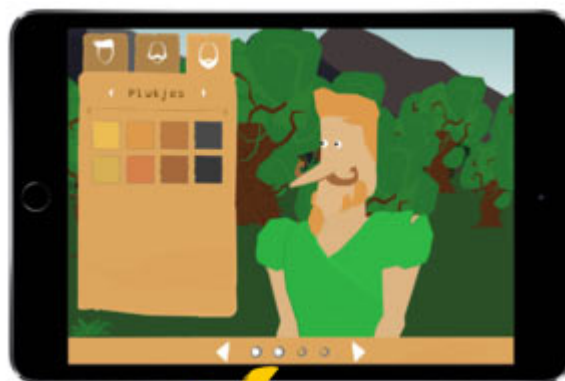
Je kind motiveren om te lezen, waarom is dit zo belangrijk? Hieronder krijg je uitleg over het belang van een goede leesmotivatie. Tenslotte een tip: een game om kinderen met dyslexie te motiveren om te gaan lezen.

Leesmotivatie bevorderen

Een kind hoeft lezen NIET leuk te vinden, dat is helemaal niet noodzakelijk. Dat klinkt natuurlijk wel gek, maar het gaat erom dat je het gewoonweg doet. Je kunt heel goed iets leren als je weet dat het noodzakelijk is dat je oefent. Een kind met dyslexie dat niet wil lezen heeft zacht gezegd: een uitdaging. Niet willen, staat leren in de weg. Elke oefening is dan zinloos omdat er niets mee geleerd wordt. In feite zet je de hersenen in de ijskast, ze zijn nauwelijks actief.

Lees gewoon, niet met weerstand en niet met plezier. Je hersenen zijn dan actief, je leert en onthoudt. Een kind merkt de vooruitgang. Natuurlijk is het beter als je plezier hebt in het lezen. Denk daarom ook aan: woorden met plaatjes of boeken over robots, geschiedenis of fantasieverhalen. Lezen in een boek of op een tablet of zelf- gemaakte verhalen. Kijk ook eens op het *Makkelijk Lezen plein* in de bibliotheek. De remedial teacher of de dyslexiespecialist kunnen je altijd verder helpen aan ideeën.

Kijk voor meer inspiratie bij [Boeken om te verslinden](#).

- Haffes -

Tip: de app Karaton

Er is een app ontwikkeld om kinderen met dyslexie te motiveren om te gaan lezen. De app heet *Karaton*. Een educatief avonturenspeel voor kinderen van 6 tot 12 jaar met dyslexie en algemene leesproblemen. (Voor Android en IOS.)

Bekijk het filmpje hieronder over de app *Karaton*. Eén van de makers, Hannes Hauwaert, was volgens zijn logopedist één van de ergste gevallen die hij in z'n 25-jarige carrière was tegengekomen. Hauwaert vertelt: *"Mijn gevecht met dyslexie heeft mijn schooltijd serieus getekend, dus wil ik kinderen helpen die vandaag met hetzelfde probleem worstelen."* Ook logopediste Sandrine komt aan het woord. Zij heeft een zoon met een zware vorm van dyslexie.

Karaton is een betaalde app, met een account voor professionals en een account voor ouders. Je kunt de app 14 dagen gratis uitproberen. Meer informatie vind je op de Karaton-[website](#).

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/SfkLXFvuF0?rel=0&showinfo=0>

Tools

Er zijn diverse hulpmiddelen voor kinderen met dyslexie. Je leest waarom hulpmiddelen belangrijk zijn en hoe je er aan kunt komen. Er wordt ook ingezoomd op het dyslexie-lettertype. Tevens komt het contact met de basisschool aan bod. Tenslotte vind je enkele websites waar je veel informatie kunt vinden over hulpmiddelen en vergoedingen.

Hulpmiddelen bij het lezen

Minder snel en minder nauwkeurig. Zo lezen kinderen met dyslexie. Ze zijn meer met het technisch lezen bezig. Lezen gaat nog niet helemaal geautomatiseerd. Daardoor nemen ze niet direct de inhoud van een tekst of boek op. Vaak moet een tekst opnieuw gelezen worden. Dat kost tijd en energie. Ook worden vragen fout beantwoord, omdat niet alle woorden goed gelezen zijn.

Gelukkig zijn er hulpmiddelen. Denk aan:

- ▶ voorleesfuncties op een computer of tablet voor teksten en gescande boeken
- ▶ apps op een telefoon met luisterboeken en leerboeken
- ▶ cd's met luisterboeken en leerboeken
- ▶ gesproken toetsen en eindexamens.

Op de basisschool wordt niet altijd gewerkt met deze middelen, omdat het een leerkracht ontbreekt aan tijd om dat uit te zoeken. Het is veel werk en soms ook nog onbekende materie. De basisschool moet deze hulpmiddelen daarnaast zelf bekostigen. In het voortgezet onderwijs speelt een andere problematiek. Pubers willen lang niet altijd met hulpmiddelen werken, om niet op te willen vallen. Scholen zorgen wel voor de gesproken leerboeken, niet voor de software.

BELANGRIJK

Als een kind één keer naar een tekst luistert, kan het daarna zelf verder met het beantwoorden van vragen en bijvoorbeeld een mindmap of een samenvatting maken. Het is daarom heel zinnig dat kinderen gelijk leren werken met hulpmiddelen. Als het een gewoonte wordt die te gebruiken, is het ook makkelijker om dit te blijven toepassen in het voortgezet onderwijs.

Je zult zien dat schoolresultaten beter zijn. Je kind kan daarmee onderwijs volgen dat bij hem of haar past. Het is goed om op zoek te gaan naar de meest geschikte hulp. Doe dit samen: **kind, ouders en leerkracht**.

Misschien zijn de volgende stappen ook een goede suggestie:

Stap 1 - Bijeenkomst

Besprek met de leerkracht of er een bijeenkomst kan komen met alle ouders van dyslectische kinderen om zo de hulpmiddelen te kunnen bespreken. Of een ouderavond voor ouders van en leerlingen met dyslexie. Zo merk je dat jullie niet alleen staan en veel van elkaar kunnen leren.

Stap 2 - Uitwisseling

Ouders die al verder zijn en waarvan de kinderen hulpmiddelen gebruiken kunnen vertellen over de ervaringen.

Stap 3 - Steun

Misschien zijn er ouders die andere ouders en de leerkrachten kunnen ondersteunen. Kijk of er een kind en ouder is waarmee jezelf dingen kunt uitzoeken. In het voortgezet onderwijs is er een dyslexiespecialist

Stap 4 - Inzet

Maak een afspraak bespreek de mogelijkheden voor het inzetten van hulpmiddelen. Als jongeren hulpmiddelen niet willen gebruiken, kan de dyslexiespecialist de noodzaak vertellen van de hulpmiddelen.

Dyslexie-lettertype

Het is belangrijk dat kinderen zelf leren ontdekken welke letter voor hen het prettigst leest. Veel dyslectici geven de voorkeur aan *Verdana* (ook *Arial* en *Comic Sans* scoren hoog). En er zullen eveneens leerlingen zijn voor wie het lettertype *Dyslexie* van Christian Boer goed werkt. Anderen zweren weer bij de *Times Roman*, mits er voldoende regelafstand is.

► Maatwerk

Maatwerk is geboden, dat geldt voor regelafstand, lettergrootte en lettertype. Vooralsnog is er geen wetenschappelijk bewijs voor het effect van de verschillende lettertypes op dyslectici. Het is dus een kwestie van zelf experimenteren om te kunnen ervaren naar welk lettertype de voorkeur uitgaat.

► De dyslexieletter van Christian Boer

Er is de laatste tijd veel publiciteit geweest rond de *Dyslexieletter* van [Christian Boer](#). De meningen zijn

er tot nu toe zeer over verdeeld. [Voorlopige onderzoeksresultaten](#) geven geen aanwijzingen dat het gebruik van het lettertype ertoe leidt dat dyslectische kinderen sneller of nauwkeuriger lezen.

►Read Regular

Er bestaan nog meer speciale lettertypes die geschikt kunnen zijn voor dyslectici. De dyslexieletter die Uitgeverij Zwijssen bijvoorbeeld toepast bij [Zoeklicht Informatief](#) is de *Read Regular*.

►Verbeelding

Los van lettertypes is het natuurlijk van groot belang of het verhaal zelf tot de verbeelding spreekt en of dat toegankelijk en uitnodigend is geschreven! Leesmotivatie is uiteindelijk de belangrijkste drijfveer om met plezier en succes te lezen...!

Leeshulpmiddelen en vergoedingen

Omdat het aantal *hulpmiddelen* nog steeds wordt aangevuld en vernieuwd en omdat *vergoedingsregelingen* wijzigen, zijn hieronder enkele nuttige websites opgesomd, waar je actuele informatie kunt vinden.

- [Lexima](#) - voor alle mogelijke hulpmiddelen
- [Woordhelder](#) - dyslexiehulpmiddelen, ook informatie over [vergoedingen](#) en [examens en toetsen](#)
- [Masterplan Dyslexie](#) - Actuele informatie over Regelingen, vergoedingen, hulpmiddelen
- [Balans Digitaal](#) (Oudervereniging) - actuele informatie over hulpmiddelen en vergoeding
- [Dedicon](#) - voor alle gesproken leerboeken voor basis-, voortgezet- en hoger onderwijs

Praten

Het feit dat je kind dyslexie heeft is natuurlijk van invloed op jullie gezin. Het heeft bij bijna alle kinderen gevolgen voor het gevoel van welbevinden en voor het zelfbeeld. In deze module geven we tips om goed voorbereid het gesprek aan te gaan met je kind, in bewoordingen die het kind kan begrijpen. Het zijn alleen aanbevelingen in de vorm van filmpjes, websites en een kind-ouder-avontuur; je weet natuurlijk zelf het beste hoe je het gesprek met je kind aan kunt gaan.

Praten met je kind

Bekijk het filmpje

Moeder Patrice en dochter Zarah praten over dyslexie en geven tips voor ouder en kind.

<https://www.youtube.com/embed/oeF10JjyfvM?rel=0&showinfo=0>

Wanneer er problemen ontstaan op school zul je dat als ouder vaak merken aan het gedrag van je kind thuis. Soms wordt je kind stil en teruggetrokken en soms lastig. Het kan ook voorkomen dat je kind niet meer naar school wil of het ontwikkelt het allerlei lichamelijke klachten waardoor het niet naar school kan. Maar er zijn ook kinderen die er minder door van slag zijn. Voor jou als ouder kan het ook

frustrerend zijn als het op school niet goed gaat met je kind. Je wilt als ouder het beste voor je kind!

Het is belangrijk dat je deze signalen tijdig met de leerkracht bespreken. School en ouders kunnen dan samen wegen zoeken om je kind te helpen. Al dan niet met de inzet van extra begeleiding, zoals bijvoorbeeld een remedial teacher. Ook is het praten met kind over dyslexie nuttig. Door in gesprek te blijven kun je ook op tijd inspringen op eventuele onduidelijkheden en problemen.

Het opvoeden en begeleiden van een kind met dyslexie vraagt van de ouders extra aandacht, inspanning en vaardigheden. Maar samen vormen jullie een krachtige stimulans om je kind zo goed mogelijk te begeleiden.

Bekijk het filmpje

Het televisieprogramma *Het Klokhuis* geeft duidelijk weer in kindertaal wat dyslexie inhoudt. Je kunt het filmpje bijvoorbeeld samen bekijken en vervolgens het gesprek aan gaan. Ervaart jouw kind het ook zo of niet? [Bekijk de aflevering voor dyslexie.](#)

Ouder & Kind Avontuur - Jij bent uniek!

Stap 1:

Klik op onderstaande afbeelding om 'm te vergroten en bespreek hem samen.

Stap 2:

Bepaal, samen met je kind waar jullie vinkjes kunnen zetten. Een positieve activiteit!

Ervaringen met dyslexie

In het onderstaande filmpje van [Masterplan Dyslexie](#) komen ouders, kinderen, specialisten aan het woord over dyslexie. Ook volwassenen met dyslexie die vertellen hoe zij dyslexie als kind hebben ervaren. Het filmpje van ongeveer 15 minuten is ter voorbereiding op het gesprek met je kind geschikt.

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/C0L4u9XB4Z0?rel=0&showinfo=0>

Braams: informatie voor kinderen

Tom Braams, specialist in leerproblemen, vertelt speciaal voor kinderen wat dyslexie inhoudt. De verschillende onderdelen zijn:

- [Wat is dyslexie?](#)
- [Wanneer heb je last van dyslexie](#)

► [Dyslexie en de hersenen](#)

► [Tips voor kinderen](#)

Succesverhalen

Praat vanuit de positieve gedachte met je kind. Heel veel volwassenen hebben namelijk geleerd om prima om te gaan met hun dyslexie. Je kunt laten zien welke beroemde mensen ook dyslexie hebben, [bijvoorbeeld](#). Het filmpje '[Studeren met dyslexie](#)' is een aanrader.

Ik haat lezen

Een aanrader is de website '[Ik haat lezen](#)'. Het is een Belgische website die (onder meer) duidelijk weergeeft wat dyslexie inhoudt voor je kind op het gebied van: emoties, rommel, tijd en ruimte, concentratie. Er is ook [een onderdeel voor ouders](#).

De website geeft ook nog een tip: hoe het is om dansende letters te ervaren. Het is niet wetenschappelijk onderbouwd, maar: [neem een kijkje](#).

Tip

Start een dyslexie-café

Op diverse basisscholen bestaan **Dyslexie-café's**. Het doel hiervan is om als ouder van een dyslectisch kind te praten over ervaringen en tips te delen. Leg hier eens voor hoe de andere ouders het gesprek zijn aangegaan met hun kind.

Ook zijn er **Dyslexie-café's voor kinderen**. Ook de kinderen vinden het fijn om er met andere kinderen over te praten en tips uit te wisselen. Ze zien ook dat ze niet de enigen zijn die moeite hebben met lezen en schrijven.

Mocht er op jouw school geen café zijn, dan kun je proberen er zelf een op te starten samen met andere ouders.

Bekijk het filmpje

Belle en Zarah geven leestips. Een leuk filmpje om aan je kind te laten zien.

<https://www.youtube.com/embed/F0qpucqEzCI?rel=0&showinfo=0>

Verdieping

Boeken voor kinderen

- [De magische pen](#) - Naja van Sever. Vanaf ca. 9 jaar.
- [Henk en de dansende letters](#) - Henk Linskens. Van ca. 6 t/m 8 jaar.
- [Dyslexie survivalgids](#) (ook een doeboek verkrijgbaar) - Annemie de Bondt, Luc Descamps. Van circa 9 t/m 12 jaar
- [Nu weet ik eindelijk wat dyslexie is](#) - Chantal Engbers. Onder begeleiding voor kinderen van 6 t/m 9 jaar
- [Ik leer anders](#) - werkboek voor leerlingen van de basisschool met leerproblemen, dyslexie, ADHD, ADD, hoogbegaafd, beelddenken of hoogsensitief - Agnes Oosterveer-Hess

Boeken voor ouders /leerkrachten

- [Dyslexie en Leesproblemen](#) - Arga Paternotte en Nikki Oostewechel
- [Dit is dyslexie; achtergrond en aanpak](#) - Aryan van der Leij
- [Dyslectische kinderen leren lezen](#) - Anneke Smits en Tom Braams
- [Diverse titels](#) van boeken om het zelfvertrouwen bij kinderen te vergroten

Website

- [Balans Digitaal](#) - Oudervereniging

Taal

Belang

In dit onderdeel wordt weer gegeven waarom lezen zo belangrijk is voor je kind, ervaar je zelf - door middel van een test - welke problemen je kind tegenkomt bij het lezen. En tot slot volgt er nog een tip.

Waarom is lezen zo belangrijk voor je kind

Dat lezen in de vrije tijd belangrijk is voor academisch en professioneel succes blijkt uit diverse onderzoeken. Uit een studie onder 3.500 Nederlandse volwassenen komt naar voren dat mensen die als kinderen door hun ouders vroeger gestimuleerd werden om te lezen (bijvoorbeeld door boeken aan te bevelen, te discussiëren over boeken en interesse te tonen in hun boek) over het algemeen hoger opgeleid zijn dan wanneer dit niet gebeurde.

En in een rapport over laaggeletterdheid in Europa (2012) was de belangrijkste conclusie dat in de nabije toekomst leesvaardigheid nog bepalender zal zijn voor professioneel succes, omdat 30% van de werkgelegenheid voor laagopgeleiden zal verdwijnen.

- Lezen in de vrije tijd maakt dus een verschil! Daarnaast heeft het ook effect op het sociaal functioneren, omdat je door het lezen van verhalen je beter kunt inleven in anderen.
- Verder zorgt lezen er ook nog voor dat kinderen nieuwe woorden verwerven. Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat kinderen die behoorlijk kunnen lezen 1000 nieuwe woorden kunnen leren als zij 1 miljoen woorden per jaar lezen (ongeveer een kwartier per dag).
- Kinderen die lezen moeilijk vinden, zullen niet zo gauw in hun vrije tijd een boek gaan lezen. Toch is dat wel heel belangrijk, want kinderen die wel leren lezen, maar deze vaardigheid niet voldoende onderhouden, behoren tot de 'a-geletterden' - en de gevolgen van niet-doen, zijn gelijk aan niet-kunnen.

Blijven lezen dus, op wat voor manier dan ook!

Ervaar zelf hoe het is om dyslectisch te zijn

Op de website van Uitgeverij Zwijsen kun je met een (Flash-)spelletje ervaren met welke problemen veel dyslectische kinderen dagelijks te maken hebben, wat het begrijpen van een tekst lastig maakt. Probeer het maar eens en beantwoord de vragen! (Werkt niet op een tablet.)

[Doe de test](#)

Lees [op de site van juf Maike](#) waarom voorlezen zo belangrijk is.

WAAROM IS LEZEN BELANGRIJK VOOR KINDEREN MET DYSLEXIE?

Welke 3 antwoorden zijn juist?

☐

Ze hebben meer succes in de toekomst

☐

Ze leren meer woorden

☐

Het vermindert hun dyslexie

☐

Ze kunnen zich beter inleven in anderen

Lees het [nieuwsbericht](#) *Voorgelezen kind leert 1000 woorden per jaar* in het NRC

Tips

Om de effecten van het leesonderwijs op school te versterken, is het belangrijk dat er thuis ook aandacht aan lezen wordt besteed. Als ouder kun je voorleesboeken afstemmen op de interesses van je eigen kind, in plaats van op de gemiddelde interesses van een hele klas. Bovendien vindt het voorlezen en praten over boeken thuis plaats in een prettige setting, waarbij de onderlinge relatie, veiligheid en gezelligheid belangrijker zijn dan het leveren prestaties.

Je kunt op een ongedwongen manier je kind voorlezen, samen lezen, helpen bij het uitkiezen van aantrekkelijke leesboeken en met je kind over boeken praten. Door ook voor te lezen als je kind zelf al kan lezen, introduceer je spannende, nieuwe thema's en boeken die wellicht nog te moeilijk zijn voor je kind om al zelf te lezen.

Schijf van Vijf

Doordat je kind thuis ook oefent met lezen, vergroot het de woordenschat en doet het extra leeservaring op, wat de leesmotivatie ten goede komt. Ouders leveren dus een belangrijke bijdrage aan de leesontwikkeling van hun kinderen. De kans dat kinderen uitgroeien tot lezers is vijf keer groter als ouders een positieve leesopvoeding bieden!

We spreken van een positieve leesopvoeding als ouders:

- Het goede voorbeeld geven (boeken, tijdschriften en kranten in huis hebben, zelf lezen en voorlezen)
- Praten over boeken (interesse tonen)
- Boeken cadeau geven en
- Met hun kinderen naar de bibliotheek of boekhandel gaan.

Leesmotivatie

De kans dat je kind met dyslexie positieve leeservaringen opdoet, is kleiner dan bij andere kinderen. Als je kind niet vlot kan lezen en/of een tekst kan begrijpen, raakt het al snel gedemotiveerd. Wat kun je bijvoorbeeld doen om hem of haar enthousiaster te maken voor lezen?

- Zorg voor zoveel mogelijk succeservaringen. Je kind heeft misschien al een verleden van falen dat tot een negatieve houding ten opzichte van lezen heeft geleid.
- Sluit altijd aan bij de interesses van je kind en zorg voor voldoende en diversiteit in materialen (dus ook tijdschriften, moppenboekjes, strips, e-books, informatief, etc.)
- Gebruik ook 'direct bruikbare' teksten: recepten, gebruiksaanwijzingen, etc.

Plezier in lezen is het beste startpunt voor je kind om veel leeskilometers te maken en zo leesvaardigheid bijna moeiteloos te verbeteren. Door veel te lezen krijgt je kind meer zelfvertrouwen, vergroot het de woordenschat en de kennis van de wereld.

Meer leesplezier? Gebruik deze Schijf van Vijf

Doe de test

Sleep het antwoord naar de juiste plaats

Op welke manieren kan ik mijn kind thuis stimuleren om te lezen?
<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/5144371>

Algemene Informatie

Titel Op welke manieren kan ik mijn kind thuis stimuleren om te lezen?
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

Hoe stimuleer ik mijn kind om te lezen

Ik stimuleer mijn kind minimaal minuten per dag te lezen

Door boeken, kranten, tijdschriften te halen

Door ook in de vakanties te laten lezen

Boeken uit te zoeken die passen bij de van mijn kind

Door mijn kind regelmatig te geven

Door bijvoorbeeld voor het slapen gaan,

Het hoeven niet altijd leesboeken te zijn, zoek ook eens naar ,
strips, e-books of tijdschriften

- a. complimenten
- b. in huis
- c. 5
- d. interesses
- e. informatieve
boeken
- f. voor te lezen
- g. kinder

Thuis

Wat zou je als ouders zelf kunnen doen om thuis te oefenen en je kind te stimuleren? In dit onderdeel krijg je tips en praktische handreikingen waarbij we ook vaders niet vergeten. Tevens bekijk je een filmpje van Bram van der Vlugt over het belang van voorlezen en een chatbox-vraag.

Hoe kun je het beste thuis oefenen?

Kinderen met dyslexie krijgen vaak leeshuiswerk mee van school (of de dyslexiebegeleiding). De woordenlijsten of [AVI](#)-boekjes zijn meestal niet zelf gekozen of interessant voor het kind. Veel lezen is zeker belangrijk, maar oefenen kan ook met zelf gekozen aantrekkelijke teksten. Dit is beter voor de motivatie van je kind en de sfeer thuis. Vergeet ook niet regelmatig een complimentje te geven tijdens het lezen van je kind. **Maak er een gezellig moment van!**

Zomerlezen

In de zomervakantie kan het leesniveau van kinderen één of zelfs twee [AVI-niveaus](#) teruglopen, doordat ze het lezen te weinig onderhouden. Dit verschijnsel wordt wel de 'zomerdip' of het 'zomerverval' genoemd.

Maak van de vakantie bij uitstek een periode om ontspannen te genieten van boeken. Thuis, op reis, op de vakantiebestemming (van papier, of digitaal door middel van bijvoorbeeld de gratis [Vakantiebieb-app](#)) - overal kun je lezen! Neem dus naast de computerspelletjes ook boeken mee op vakantie!

Veel scholen, bibliotheken en uitgeverijen organiseren speciale zomerleesacties voor kinderen, bijvoorbeeld [zomerlezen](#) met theaterleesboeken.

Veel tips ter inspiratie vind je in het onderdeel: *Boeken om te verslinden*.

Voorlezen (ook door vaders)

Ouders hebben de grootste invloed op het leesgedrag van hun kinderen. Uit onderzoek blijkt dat vaders en moeders hun eigen, unieke manier van voorlezen hebben. Daarom is het van belang dat beiden aandacht besteden aan de leesopvoeding. Het voorbeeld van een lezende vader heeft met name veel invloed op hun zoons. Zo kunnen vaders bijdragen aan het voorkomen van een leesachterstand bij jongens.

Ouder & Kind Avontuur - Bram van der Vlugt

Stap 1:

Bekijk de video. Bram vertelt waarom hij voorlezen door vaders (naast natuurlijk door moeders) zo belangrijk vindt.

Stap 2:

Vraag aan je kind waarom zij/hij voorlezen zo leuk vindt. Deel het antwoord in deze chatbox.

[//www.youtube.com/embed/iuFc_oLBypQ?showinfo=0&rel=0](https://www.youtube.com/embed/iuFc_oLBypQ?showinfo=0&rel=0)

<https://www.4.cbox.ws/box/?boxid=4339135&boxtag=fdFHQn>

Tip

Bekijk de website *Vaders die voorlezen*. Hier vind je leuke voorleestips voor kinderen (onderverdeeld op leeftijd).

[Website Vaders voor lezen](#)

Tip van Nanda Geuzenbroek (dyslexiespecialist)

Ik adviseer ouders van kinderen met leesproblemen elke dag minimaal vijftien minuten voor te lezen, ten minste tot het kind in groep 8 zit! Daarmee krijgen kinderen, ondanks de leesproblemen, toegang tot de gewone kinderboeken die bij hun leeftijd passen en werken ouders effectief mee aan het voorkomen van een taalontwikkelingsachterstand bij hun kind. Het is best begrijpelijk dat niet iedereen dit jarenlange voorlezen elke dag kan opbrengen. Probeer daarom een voorleesrooster te maken, zodat meerder leden uit het gezin hun bijdrage leveren en schakel eventueel ook andere personen in die er meer tijd voor kunnen opbrengen.

Boeken om te verslinden

In dit onderdeel en de onderdelen *Het oor wil ook wat* en *Samen lezen en kijken* krijg je boeken-, luister- en kijktips waarmee je kind weer plezier kan krijgen in boeken en lezen. Ze zijn onderverdeeld in *Lezen*, *Luisteren*, *Luisteren en lezen*, *Samen lezen*, *Kijken en Lezen*. Voor ieder wat wils en ze zijn prima aan te sluiten op de interesse van je kind.

Hoe kan je kind (weer) plezier krijgen in verhalen en lezen?

In een pilot op zeven basisscholen maakten zwakke lezers kennis met passende (digitale) materialen, waaronder gesproken boeken en [karaoke-lezen](#). De resultaten van het onderzoek laten zien dat het zeker mogelijk is om zwakke lezers (weer) leesplezier te geven, met inzet van de juiste materialen. Zeker als er aandacht is voor de fase waarin een lezer verkeerd. Zo is het voor kinderen met een grote aversie tegen lezen, fijn om naar een mooi verhaal te **luisteren** zonder mee te hoeven lezen.

In de tweede fase geeft het kind aan ook wel mee te willen lezen, terwijl er ook geluisterd wordt (luisterlezen). In de derde fase **lezen** kinderen boeken die met zorg zijn geselecteerd en aantrekkelijk worden gepresenteerd.

Voor elke fase krijg je inspirerende **boekentips en suggesties**.

P.s. Omdat titellijstjes moeilijk actueel te houden zijn, adviseren we hier in series en materialen. In de schema's kun je vaak op de link klikken voor meer informatie. In de catalogus van de lokale bibliotheek kun je zoeken naar titels. Medewerkers van de bibliotheek geven ook graag advies.

Lezen

Gelukkig zijn er veel leuke boeken en e-books te vinden die passen bij je kind. Hieronder een te gebruiken overzicht, verdeeld in Beginnende lezers in groep 3/4 en Groep (4), 5 t/m 8.

Beginnende lezers Groep 3/4		Groep (4), 5 t/m 8
Bezoek de bibliotheek	Kast beginnend lezen (AVI Start - E4 en AJ informatief	Makkelijk Lezen Plein
AVI niveau	S t/m E4	Leg niet de nadruk op het AVI-niveau
Aangepast qua tekst	Piraatjes-serie (Uitgeverij de Bontekoe) Zoeklicht dyslexie - serie (Zwijsen)	Zoeklicht dyslexie - serie (Zwijsen) Zoeklicht dyslexie toptitels - serie (Zwijsen) Kokkelreeks (Uitgeverij De Inktvis 9+) ZIP - serie (Uitgeverij De Bontekoe) Eenvoudig communiceren 10+
Aangepast qua lettertype		Dyslexie-lettertype (diverse uitgevers, zoals Dyslexion en Uitgeverij Kluitman)
Boekenseries	Bijvoorbeeld: De Effies Koen en Lot	Veel series beschikbaar: Mees Kees, Dolfje Weerwolfje, Geronimo, Bakkerij Bliss, Spekkie en Sproet, 100%, De waanzinnige boomhut, Superjuffie, Leven van een loser Bekijk ook: De Makkelijk Lezen Tip 25
Makkelijke moppen	Een vlieg op je vork (Kokkel M4) Ken jij die mop al? (Deltas 6+) Tijd voor een mop (Deltas 6+)	Twee kilo vliegen (ook 1/2 theaterlezen) Moet je die mop zien (Zoeklicht)
Informatieve boeken	Zoeklicht - informatieve serie (Zwijsen) Skoop - serie (Delubas)	Sluit aan bij de interesses van het kind Diverse geschikte serie o.a.: Zoeklicht - informatieve serie (Zwijsen)

Beginnende lezers Groep 3/4 Groep (4), 5 t/m 8		
	Mijn eerste docuboek (Corona) Wist je dat? (Zwijzen) Prikbord (Corona)	Skoop - serie (Delubas) Wist je dat? (Zwijzen) Lees & weet meer (Corona) Vertel eens (Corona) Meer series
Strips		Diverse stipboeken, o.a. Geheim agent Gruwel (Kijk en Lees), Sus en Sas, Donald Duk
Tijdschriften/ krant Kinderbladen	Donald Duck junior Pipa Panda	Er is heel veel beschikbaar, bijvoorbeeld: Zo zit dat (wetenschap), Freeks wereld (dieren), Dolfje weerwolfje, Geronimo Stilton, Panna (voetbal), Fashionista, Penny, Natgeo junior, Kidsweek, Youtech, Stoer (gaming), Goal.
E-books voor e-reader of tablet, (lettertype aanpassen en voorleesfunctie)	Vakantiebieb -app (gratis)	E-books lenen bij de bibliotheek (gratis voor leden) Vakantiebieb -app (gratis)

[Klik hier voor de printversie](#)

Makkelijk Lezen Plein (MLP)

Bijna alle bibliotheken hebben een *Makkelijk Lezen Plein*. Een Makkelijk Lezen Plein biedt kinderen met leesmoeilijkheden toegang tot informatie. Ze kunnen zelfstandig een keus maken uit de materialen om lekker te lezen of informatie te zoeken voor hun werkstuk of spreekbeurt. Ook ouders krijgen informatie die hun kind verder kan helpen op het MLP.

Kinderen maken veelal een keus op grond van het uiterlijk van het boek. Het materiaal moet er dus aantrekkelijk, modern en informatief uitzien. De collectie is beperkt, overzichtelijk (frontaal) gepresenteerd, toegankelijk en geschikt voor kinderen met een leesprobleem. Een deel van de collectie bestaat uit materiaal wat speciaal uitgegeven wordt voor deze doelgroep (speciale tekst of lettertype). Er zijn echter ook veel aansprekende, actuele (serie)titels geschikt voor deze doelgroep, net als moppenboeken, strips en tijdschriften. De materialen zijn herkenbaar aan de [MLP-sticker](#) op de rug of een [Makkie-sticker](#) op de voorkant.

Probeer ook eens of je kind het fijn vindt om digitaal te lezen. In de zomervakantie kun je gratis gebruik maken van de [Vakantieapp](#). Bibliotheekleden hebben ook een ruime keuze aan e-books via [de Online bibliotheek](#).

Tip van Lotte 11 jaar

Lezen is leuk als je een leuk boek hebt.

Help - Hoe vind ik de juiste boeken?

Vind je het niet zo eenvoudig om samen met je kind geschikte boeken te vinden?

Dan hebben we hieronder enkele handige websites voor je op een rijtje gezet.

- [Boekenzoeker](#) - 0 tot 8 jaar en 8 tot 12 jaar
- [Jeugdbibliotheek](#) - 0 t/m 18 jaar
- [Leeskr8](#) - 12+ jaar
- [Leeslijsten](#) - voor verschillende typen kinderen (bijvoorbeeld Daan die niet van lezen houdt)
- [Doorleestips](#) (hou je van X-boeken dan hou je ook van Y-boeken)
- [Makkelijk Lezen Tip 25](#)

Ouder & Kind Avontuur - Doe de vijf vinger test

Stap 1:

Bekijk het filmpje. Is het boek te moeilijk voor je of niet?

[//www.youtube.com/embed/oGGemFmlvvl?showinfo=0&rel=0](https://www.youtube.com/embed/oGGemFmlvvl?showinfo=0&rel=0)

Stap 2:

Vraag aan je kind of dit een goede test is. Deel het antwoord met de motivatie in deze chatbox.

<https://www7.cbo.xws/box/?boxid=842728&boxtag=2SRjOb>

Luister- & Leesplezier

In dit onderdeel vind je luistertips in de vorm van luisterboeken, gesproken boeken, cd's en tips voor samen- en voorlezen. Van luisterplezier naar plezier in lezen!

Luistertips

Beginnende lezers Groep 3/4		Groep (4), 5 t/m 8
Gesproken boeken	Superboek St. Passend lezen (voorheen Aangepast lezen > verklaring nodig!)	Superboek St. Passend lezen (voorheen Aangepast lezen > verklaring nodig!)
Luisterboeken	LuisterCD's Luisterbieb app (deels gratis)	Daisyroms (voor daisyspeler of pc met AMIS) LuisterCD's Luisterbieb app (deels gratis)
Voorlezen	Leesplein (Tips voor titels) Ook prentenboeken	Leesplein (Tips voor titels) Ook iets 'moeilijkere' boeken

Superboek

<https://www.youtube.com/embed/dMqaARXUoOA?rel=0&showinfo=0>

[Superboek](#) is de speciale site van [Passend Lezen](#) voor kinderen en jongvolwassenen met een visuele en/of leesbeperking. Superboek is opgezet omdat een leesbeperking het leesplezier niet in de weg mag staan.

De collectie van [Superboek](#) bevat ruim 10.000 gesproken boeken, tijdschriftentitels en hoorspelen voor de jeugd. Deze zijn gemakkelijk te beluisteren via Daisy-cd's, de website of de Daisylezer app ([iOS](#) en [Android](#)).

Het grote aanbod gesproken boeken op [superboek.nl](#) stelt kinderen in staat om:

- Te genieten van verhalen die hun belevingswereld vergroten
- Boeken te 'lezen' op hun eigen manier en ontwikkelingsniveau
- Dezelfde boeken te 'lezen' als hun leeftijdsgenoten (zonder leesbeperking)

[Passend Lezen](#) is bedoeld voor mensen die aangewezen zijn op passende lectuur. Vanwege afspraken met uitgevers, is er een **Verklaring Leesbeperking** nodig om te kunnen inschrijven. Tijdens de inschrijfprocedure geeft men door middel van een vinkje aan dat er sprake is van een leesbeperking. Op de site staat wat er wordt verstaan onder leesbeperking. Inschrijven kan via de website [Superboek](#).

Kinderen en jongeren t/m 17 jaar met een dyslexieverklaring kunnen gratis lid worden en gebruik maken van het aanbod. Kinderen tot 12 jaar kunnen zich door hun ouders laten inschrijven.

Daisyroms

Hieronder vind je 2 filmpjes. In het eerste filmpje krijg je uitleg over de werking van een Daisyspeler en in het tweede filmpje demonstreert Wouter hoe zijn daisyspeler werkt en wat de voordelen zijn.

Bekijk zelf het eerste filmpje en laat je kind het tweede filmpje zien. Vraag wat zij/hij ervan vindt.

		https://www.youtube.com/embed/Wwi2tZKCpOw?rel=0&showinfo=0			https://www.youtube.com/embed/hkMqJ_GS_qU?rel=0&showinfo=0
<i>Dyslexie - de Daisyspeler</i>			<i>Wouter demonstreert zijn Daisyspeler</i>		

Met een Daisy-speler of een speciaal programma op de computer ([Amis](#)) is het mogelijk om een Daisy

cd-rom te beluisteren; dit is een soort cd-rom die vergelijkbaar is met een gesproken boek, maar met extra mogelijkheden, nl.:

- bladeren naar bijvoorbeeld pagina's, hoofdstukken en rubrieken;
- langzamer afspelen: de stem verandert niet, alleen de spreeknelheid wordt aangepast;
- bladwijzers plaatsen, zodat je verder kunt lezen waar je gestopt bent.

Ouders van kinderen met dyslexie kunnen informeren bij hun zorgverzekeraar of de aanschafkosten van een daisy-speler wordt vergoed. Daisyspelers zijn er in verschillende maten, prijsklasse en gebruikersgemak. Veel bibliotheken bieden daisyroms aan of je kunt ze reserveren bij andere bibliotheken. Let wel: om gebruik te maken van de daisy cd-roms moet je een verklaring leesbeperking overleggen.

Naast Superboek en daisyroms (zoals hierboven beschreven alleen voor kinderen met een dyslexieverklaring), zijn er voor kinderen met (andere) leesbeperkingen ook andere mogelijkheden om te luisteren naar verhalen, bijvoorbeeld via luister cd's of de [LuisterBieb-app](#).

Luister CD's

Populaire titels zijn ook als luisterboek te koop bij commerciële uitgeverijen en zijn vaak ingesproken door de schrijver zelf, een bekende Nederlander of een professionele stemacteur. Ze zijn daarom heel prettig om naar te luisteren. Luister cd's zijn vooral bedoeld om lekker naar het verhaal te kunnen luisteren op de beschikbare apparatuur op school of thuis.

Als kinderen op deze manier plezier krijgen in de verhalen, kunnen ze het luisteren afwisselen met zelf lezen, bijv. één hoofdstuk luisteren, één hoofdstuk lezen. Luister cd's zijn zeker niet geschikt als meelee cd's. Het verhaal wordt in een aangenaam luistertempo voorgelezen (helaas niet aan te passen. Dit tempo ligt meestal (veel) hoger dan het leestempo van het kind.

Luisterboeken zijn te koop of te leen als cd, of te downloaden. Je kunt alleen navigeren per hoofdstuk.

De LuisterBieb-app

De [LuisterBieb-app](#) van de Bibliotheken is voor iedereen gratis te downloaden via de App Store ([iPad](#), [iPhone](#)) of Google Play ([Android](#)). Deze app is zeer geschikt voor kinderen met een leesprobleem. Het grote voordeel van de LuisterBieb-app is dat er voor het beluisteren geen internetverbinding nodig is. Het luisterboek wordt eenmalig gedownload, waarna je het altijd en overal kunt beluisteren. De luisterboeken zijn namelijk op te slaan in de app op de smartphone of tablet. Het aanbod wordt steeds uitgebreid. Zeker voor kinderen zonder dyslexieverklaring is het een laagdrempelige manier om kennis te maken met luisterlezen.

De luisterboeken zijn verdeeld in drie categorieën:

- Grijs label: *Gratis luisterboeken*

Deze luisterboeken zijn voor iedereen altijd vrij te downloaden.

- Oranje label: *Premium luisterboeken*

Om deze luisterboeken te downloaden, is een geldig bibliotheeklidmaatschap nodig. Je kunt maximaal 10 titels per 3 weken lenen. Kinderen krijgen een gratis lidmaatschap.

- Wit Label: *Promotie luisterboeken*

Luisterboeken die men tijdelijk kan downloaden zonder lid te zijn.

[Meer info](#)

Voorlezen

Een heerlijke ontspannen manier om van een verhaal te genieten, is het laten voorlezen door bijvoorbeeld één van de ouders. Voor kinderen die moeite hebben met lezen, is het fijn om voorgelezen te worden uit een boek dat qua leesniveau nog te moeilijk is, maar qua beleving aansluit bij de leeftijd of interesses. Menig kind met dyslexie heeft op deze manier bijvoorbeeld alle verhalen van *Harry Potter* meebeleefd! Op o.a. [Leesplein](#) vind je tips over geschikte voorleesboeken.

Luister- en leestips

	Beginnende lezers groep 3/4	Groep (4), 5 t/m 8
Hybride lezen Dat is een combinatie van tekst en voorgelezen worden.		Yoleo (M4-AVI plus)
Meeleesboeken (kind / digitaal bestand)	Meeluisterboek (met de code in het boek digitaal meelezen op niveau) Ssst-ik lees serie + CD (Delta S-E4) Ik lees! + CD (Zwijsen)	Piraatjes serie (Uitg. de Bontekoe M4-E5) Meeluisterboek (met de code in het boek digitaal meelezen op niveau) Uitgeverij de Inktvis
Meelees-apps (itunes)	Mus hijst het zeil (AVI start) Mus danst op het ijs (AVI M4) Diverse apps 6-9 jaar	Op internet veel ideeën van Susan Spekschoor en Rian Visser Kees Komma Diverse Apps 9-12 jaar
Boeken verrijkt met media /boek & app	Digitale prentenboeken AVplus (Corona)	Daan in de ruimte Augmented reality dino

Meeleesboeken, apps en meer

Een aantal uitgevers brengen meelees CD's uit bij hun leesboeken. Deze meelees CD's zijn ingesproken volgens de [Intervalmethode](#) en speciaal geschikt voor dyslectische kinderen. De boeken zijn ingesproken in een bij het AVI-niveau passend leestempo. Je kind kan rustig hardop meelezen met het boek. Meelees CD's zijn allereerst gericht op het verhogen van de leessnelheid en het verbeteren van de leesteknik.

Voorbeelden van uitgevers zijn: [Uitgeverij Bontekoe](#), [Inktvis](#) en [Delubas](#). De CD's zijn te beluisteren met

een CD-speler, computer of laptop. Uiteraard is de bedoeling dat het kind meeleest in het papieren boek.

Ook in de bibliotheek zijn boeken verkrijgbaar waar een CD bij hoort. Uitgeverij de Bontekoe geeft ook boeken uit met een code, zodat je kind via [Meeluisterboek](#) kan *luisterlezen*. Je kunt daarbij ook variëren in tempo.

Er zijn inmiddels ook een aantal apps op de markt met spelletjes rond boeken, inclusief voor- of meeleesfunctie. Tenslotte zijn er ook boeken die verrijkt zijn met media. Deze stimuleren kinderen door middel van filmpjes of augmented reality meer te doen met een verhaal.

Yoleo

Hieronder vind je twee filmpjes. Het eerste filmpje geeft uitleg over de dienst Yoleo. Het tweede filmpje gaat over Max (10 jaar) en zijn moeder Linda die vertellen over hun ervaringen met Yoleo.

Bekijk zelf het eerste filmpje en laat het tweede filmpje door je kind bekijken. Wat vind hij/zij ervan?

  https://www.youtube.com/embed/mmYYegYdQQA?rel=0&showinfo=0	 https://www.youtube.com/embed/7sXB0C3k3VQ?rel=0&showinfo=0
Yoleo	Yoleo: Max (10 jaar) en moeder Linda

[Yoleo: ik lees!](#) is een website die kinderen op een plezierige manier stimuleert om te lezen. Op de website staat een boekenkast met daarin een collectie populaire jeugdboeken in hybride vorm. Een hybride boek is een combinatie van de (digitale) tekst en het audiobestand van een boek. De voorlezer leest voor en tegelijkertijd volgt je kind met een *karaoke-balk* waar het in de tekst is. Dit kan op eigen tempo.

Door het lezen met Yoleo verdienen de kinderen leespunten waarmee ze een virtuele kamer op Yoleo kunnen inrichten. Yoleo is overal te gebruiken waar een internetverbinding aanwezig is; op computer, laptop of iPad.

Iedereen kan gebruik maken van Yoleo, het platform is gratis. Van alle boeken kun je het eerste hoofdstuk ook gratis lezen. Wil je kind verder lezen? Dan kost een boek € 5,99.

Scholen kunnen een schoolaccount nemen. Zij betalen dan een gereduceerd tarief. Je kunt jouw school natuurlijk ook de tip geven om een schoolaccount te nemen!

Samen

Naast Samenlezen krijg je in deze modules informatie over Theaterlezen. Bij Theaterlezen, ook wel toneellezen genoemd, nemen twee lezers (of meer) de rol van een personage op zich en lezen de teksten hardop voor. Theaterlezen bevordert het *vloeiend lezen* en het leesplezier.

Samen lezen

Een aparte categorie is de categorie **samenlezen**. Vooral als de kinderen thuis moeten oefenen, kan samenlezen een mooi alternatief zijn. Doordat je kind samen met bijvoorbeeld een ouder, het lezen afwisselt, zit er meer vaart in het verhaal en kan je kind ook af en toe lekker luisteren zonder hardop te lezen. Vooral kinderen die houden van toneel, hebben baat bij de toneellees- of theaterleesseries. Door de rolverdeling in het verhaal, wordt je kind makkelijker in het verhaal meegenomen.

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/38ZjBpmZfpk?rel=0&showinfo=0>

Zou theaterlezen bij jouw kind in de smaak vallen? Hieronder een handig overzicht van titels die te gebruiken zijn:

	Beginnende lezers groep 3/4	Groep (4), 5 t/m 8
Samenleesboeken (groot) ouder/kind	Samenlezers (Zwijsen) Kleuters samenleesboeken Samenleesboeken (Delubas) 1 - 4	Samenleesboeken (Delubus 5 - 7)
Toneel- of theaterlezen	Piet kan dat niet (Maretak AVI start) Toneellezen - serie (Zwijsen M3 - E7) Applaus voor jou (Uitgeverij de Inktvis)	Toneellezen - serie (Zwijsen M3 - E7) Applaus voor jou (Uitgeverij de Inktvis)

Kijken en lezen

Veel jeugdboeken zijn verfilmd; laat je kind eerst de film kijken en dan het boek lezen (of andersom). Je kind herkent de hoofdpersonen en de verhaallijn!

	Beginnende lezers groep 3/4	Groep (4), 5 t/m 8
Boek &	Heel veel beschikbaar	Heel veel beschikbaar o.a.

film	o.a. Meester Kikker, Mees Kees, Dummie de Mummie, De GVR.	Meester Kikker, Mees Kees, Dummie de Mummie, Narnia, Een weeffout in de sterren, Achtste groepers huilen niet, Oorlogsgeheimen, De GVR.
------	--	---

Verdieping

Boeken voor kinderen

- [Dyslexie survivalgids](#) (ook een doeboek verkrijgbaar) - Annemie de Bondt, Luc Descamps. Van ca. 9 t/m 12 jaar
- [Nu weet ik eindelijk wat dyslexie is](#) - Chantal Engbers. Onder begeleiding voor kinderen van 6 t/m 9 jaar
- [De magische pen](#) - Nadjia van Sever. Vanaf ca. 9 jaar.
- [Henk en de dansende letters](#) - Henk Linskens. Van ca. 6 t/m 8 jaar.

Boeken voor ouders /opvoeders

- [Verdwalen in taal](#) (voor ouders); 25 tips voor het begeleiden van kinderen met dyslexie of een vermoeden van dyslexie - Bazalt
- [Mijn kind en dyslexie](#)
- [Uw kind thuis helpen met lezen](#); praktische gids voor ouders
- [Lezen is leuk!](#) 25 tips om lezen nog leuker te maken - HCO
- [Dyslexie en leesproblemen](#); praktische gids voor ouders van dyslectische kinderen - Nikki Oostewechel en Arga Paternotte
- [Dit is dyslexie](#); achtergrond en aanpak - A. van der Ley
- [Meer dan lezen](#); over geletterheid, geletterheidsontwikkeling en leesonderwijs
- [Verdwalen in taal](#) (voor leeskrachten); 25 tips voor het begeleiden van leerlingen met dyslexie - Miranda Both, HCO

Websites

- [Onwillige lezers](#); onderzoek naar redenen en oplossingen - T. Nielen
- [Ouders betrekken bij het voorlezen](#) - Stichting Lezen
- [Leesplezier voor kinderen met leesproblemen](#)
- [Jij bent uniek!](#)
- [Meer lezen, beter in taal](#). Filmpje
- [Filmpjes over dyslexie tips en trucs](#) van Dyslexieplein

Geraadpleegde bronnen

Belang

- Onwillige lezers: onderzoek naar redenen en oplossingen - Nielen, T.M.J. & Bus, A.G. (2016). Delft: Eburon
- Parents and the media. Causes and consequences of parental edia socialization (Dissertatie) - Notten, N. (2011) Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.
- EU High Level Groep of Experts on Literacy, 2012
- What reading does for the mind. Journal of Direct Instruction, 1/2, 137-149 - Cunningham, A.E. & Stanovich, K.E. (2001).

Tips

- Het verhaal achter de lezer. Een empirisch onderzoek naar variabelen die verschillen in leesgedrag verklaren. Delft: Eburon, Stichting Lezen-reeks - Stalpers, C. (2007)

Thuis

- Wie stoeit met het boek? Verschillen in de leesopvoeding van vaders en moeders. Stichting Lezen (2015)
- [Vaders voor lezen](#)
- Dyslexie en leesproblemen. Houten: LannooCampus - Paternotte, A. & Oostewechel, N. (2015)

Boeken om te verslinden

- [Aangepast lezen en mlp in de bibliotheek op school - KB, Den Haag](#)

Spelen

Apps, Games & Spellen

Er zijn tegenwoordig ook apps en games die ontwikkeld zijn voor kinderen met dyslexie. In deze module krijg je een handig overzicht en gaan we speciaal aandacht besteden aan *Kees Komma*, *Pelle puzzelt* en de *Osmo*. Elseline Knuttel (dyslexiespecialist) tipt enkele niet-digitale spellen om op een leuke manier bezig te zijn met taal.

Probeer ook eens een app of game

Computers, tablets, smartphones en televisie zijn niet meer weg te denken uit het dagelijks leven. In bijna ieder huishouden zijn ze tegenwoordig te vinden.

Wellicht dat je het thuis ook al hebt gemerkt: veel kinderen gebruiken graag deze apparatuur en waarom zouden we deze niet inzetten om er ons voordeel mee te doen? Gelukkig zijn er ook speciale apps en games voor kinderen waarbij lezen niet vanzelfsprekend is.

Het aantal apps en games neemt langzaam toe. We hebben een handig overzicht voor je gemaakt waarop apps en games verzameld staan. Doe er je voordeel mee!

[Bekijk de website](#)

In de volgende onderdelen zullen we er een tweetal onder de loep nemen: *Kees Komma* en *de boekenbende* en *Pelle puzzelt*.

Daarnaast kunnen kinderen ook bezig zijn met taal met educatieve apps. Te denken valt aan programmeren, creatief bezig zijn, robots, muziek maken, koken. Taal is overal. Het is wel belangrijk dat de app aansluit bij de interesse en leeftijd van het kind. Een handig overzicht van educatieve app's vind je [hier](#).

Tip

Wil je meer weten over kinderen en verantwoord gebruik van digitale media en mediaopvoeding? Dan zijn dit twee handige websites:

- [Media-opvoeding](#)
Op deze site geven deskundigen antwoord op al je vragen over kinderen en mediagebruik.
- [Mediawijsheid](#)

Gezelschapsspellen

Op een leuke en ontspannende manier bezig zijn met taal. Dat kan! Elseline Knuttel ([dyslexie- en leesspecialist](#)) komt aan het woord. Zij is de oprichter van de leesspecialzaak (en website) [LeesLETTERS](#) in Dordrecht. Zij tipt enkele (niet-digitale) spellen die de kinderen individueel of

samen met familie en vriendjes kunnen spelen.

Tenslotte krijg je nog een extra tip: de **Osmo**. Dit is een digitale toepassing horende bij de iPad waarbij kinderen op een leuke manier kunnen oefenen met o.a. taal, maar ook op het gebied van creativiteit, coderen, rekenen, muziek maken.

Samenspelen

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/21p9K8lXLaM>

Osmo - interactief spelen

Osmo is een interactief spel, dat fysieke spelletjes naar de iPad brengt. Het stimuleert o.a. creatief denken en sociale interactie. Met [Osmo Words](#) kan er geoefend worden met woorden, dit kan met losse woorden maar ook in een leuke puzzel-vorm. Op de iPad komt een opzetstukje met spiegeltje. Dit spiegeltje *leest* het speelveld voor de iPad. Er zitten blauwe en rode letters bij.

Door deze letters voor de iPad te leggen, reageert de iPad, b.v. met een leuke tekst en geluid als het goed is of - indien er een fout gemaakt is - een positieve opmerking dat het kind het nog eens moet proberen. Het werkt ook met een puntentelling en kan individueel of met meer kinderen gespeeld worden, al dan niet in een wedstrijdvorm. De iPad zelf gaat in een plastic houder. De apps zijn gratis te downloaden in de Appstore.

Standaard zitten er al spellen in, om bijvoorbeeld Engelse woordjes te oefenen. Een leuke toevoeging is dat je de *opdrachtjes* ook zelf kunt maken (en dus Nederlandstalig) als ouder of leerkracht. Je kind kan dan met die onderdelen oefenen die hij of zij nodig heeft. Spelenderwijs bezig zijn met taal!

Bij het standaardpakket zitten [Words](#), [Tangram](#) (ruimtelijk inzicht) en [Numbers](#) (rekenen). Daarnaast zijn er onder andere de volgende uitbreidingspakketten te koop: [Masterpiece](#) (tekenen), [Newton](#) (een spel maken m.b.v. voorwerpen), [Coding](#) (Coderen) en [Coding jam](#) (muziek maken).

Bekijk het filmpje

In dit filmpje krijg je een duidelijk beeld van de mogelijkheden van de Osmo

<https://www.youtube.com/embed/0peKQ06nKG4?rel=0&showinfo=0>

Talent

Een frisse blik op talent!

Meervoudige intelligentie, wat is het, wat kun je er als ouder en als kind mee? Je kind is namelijk meer dan haar/zijn dyslexie. Sonja Klerkx en Lilian Joore van [Embrace your power](#) geven informatie en praktische tips en oefeningen. Dit is één van de manieren om zelfvertrouwen proberen te vergroten (en geen alternatief voor dyslexiebehandeling). Test het, samen met je kind.

Waar liggen de krachten van jouw kind?

Heb jij wel eens het gevoel dat jouw kind op school niet helemaal uit de verf komt? Of zie jij talenten bij je kind die op school niet worden gemeten?

Dat is niet zo vreemd

In ons schoolsysteem wordt taal namelijk verheven tot bijna het allerbelangrijkste dat er is. Er is zelfs een naam voor als je er niet goed in bent. Maar wat als taal niet je sterkste kant is? Is dat dan erg? Jij weet wel beter. Je kind is meer dan zijn dyslexie.

Ieder kind is bijzonder en intelligent op zijn eigen unieke manier! Ook jouw kind! Toch, in ons schoolsysteem wordt dat niet altijd duidelijk.

Maar het kan anders

De Amerikaanse professor Howard Gardner ontdekte dat er negen verschillende intelligentiegebieden zijn. De talige intelligentie is er slechts één van. Als je kind niet zo goed is in taal, zijn er altijd andere intelligentiegebieden waarop jouw kind hoog scoort.

Benieuwd hoe dat bij jouw kind is?

Want als taal echt niet je ding is, dan ga je toch gewoon op zoek naar wat dan wel jouw kracht is!

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/-Ukz5zeRDAs?rel=0&showinfo=0>

De belangrijkste vraag is dus: Waar liggen de krachten van jouw kind?

In deze module ga je kennis maken met de meervoudige intelligentietheorie van **Howard Gardner**. Je gaat de 9 verschillende intelligenties leren kennen door middel van teksten, afbeeldingen en opdrachtjes. Het is leuk om dit samen met je kind te doen. Ga samen ontdekken waar jullie sterke kanten liggen. Ervaar bij elke intelligentie of je deze bij je kind herkent. **En wat vindt hij of zij zelf?**

Taal is niet echt mijn ding

Ervaar je in je kind een visuele, talige of lichamelijke intelligentie? Dit ga je samen met je kind testen in deze module.

Visuele intelligentie, talige of lichamelijke intelligentie

Als taal echt niet je ding is, dan ga je toch gewoon op zoek naar wat dan wel jouw kracht is! Op deze pagina maak je kennis met de visuele, talige en lichamelijke intelligentie.

Je hebt alle intelligenties in je. Maar het ene gebied is wel wat sterker in aanleg aanwezig dan het andere. Bij iedereen is dat anders. En dat is maar goed ook, want zo hebben we allemaal iets anders bij te dragen aan de wereld.

Iedere intelligentie bestaat uit veel verschillende onderdelen. Zo bestaat de visuele intelligentie uit onder meer denken in beelden, ruimtelijk inzicht en het goed kunnen onthouden van bijvoorbeeld gezichten.

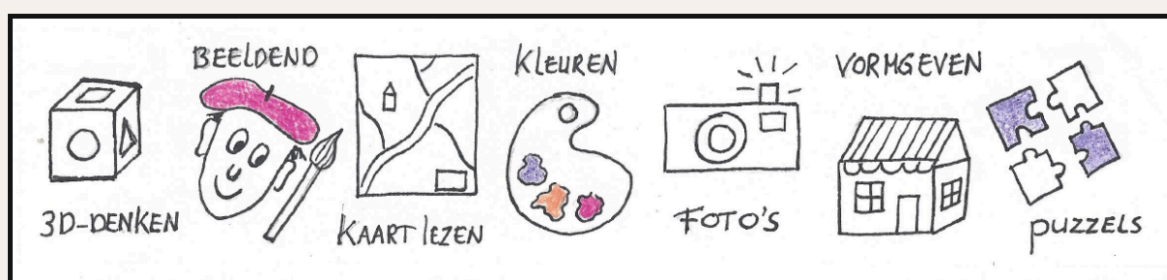
Je gaat zo bij iedere intelligentie een opdrachtje doen. Dit opdrachtje gaat steeds over één van de onderdelen van die intelligentie. Doe de opdrachtjes samen met je kind! Samen met de tekst en de afbeeldingen krijg je zo een eerste indruk of die intelligentie past.

Er zijn dingen die je zo gemakkelijk doet, die zo vanzelfsprekend voor je zijn, dat je ze niet als je kracht ziet. Toch kunnen dat vaardigheden zijn die voor anderen helemaal niet zo gemakkelijk zijn en die jij haast moeiteloos toepast. En dat wat je graag doet, is vaak ook juist dat waar je kracht ligt.

Kijk, lees én ervaar waar jullie kracht ligt.

Kijk bij elke intelligentie welke bij je kind past. En wat vindt hij of zij zelf?

Visuele intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **beeldslim** genoemd.

Als je beeldslim bent dan denk je in beelden. Leren doe je dan ook het liefst via beeldmateriaal zoals plaatjes of video. Wanneer je iets leest of naar iemand luistert, zie je de beelden in je hoofd. Tekeninnetjes maken kan je helpen om iets te onthouden. Of om iets beter te begrijpen. Het kan zijn dat je graag tekent, fotografeert of bijvoorbeeld schildert.

Je houdt van kleuren en vormen. Misschien vind je het leuk om je kamer mooi in te richten of houd je van mode. Wat er in je omgeving te zien is, trekt je aandacht. Het kan zijn dat je heel goed bent in het onthouden van gezichten. En waarschijnlijk vind je goed de weg in een nieuwe omgeving en is het lezen van een plattegrond simpel voor jou.

Waar gaat deze opdracht over?

Deze intelligentie bestaat uit veel verschillende onderdelen of kenmerken. Eén van die kenmerken is **in plaatjes kunnen denken**. Als je beeldslim bent, kan het dus goed zijn dat je vaak *foto's* in je hoofd hebt. Bijvoorbeeld: als iemand je een verhaal vertelt, dan zie je de plaatjes erbij. Het wordt een soort filmpje in je hoofd.

Wat ga je doen?

Je gaat naar een geluidsfragment luisteren. Terwijl je luistert kijk je goed wat er in jouw hoofd gebeurt. Neem nu eerst een auto in gedachten. Klik dan op **play**-icoontje in de zwarte balk hieronder en luister met je ogen dicht. ([Bron foto](#))

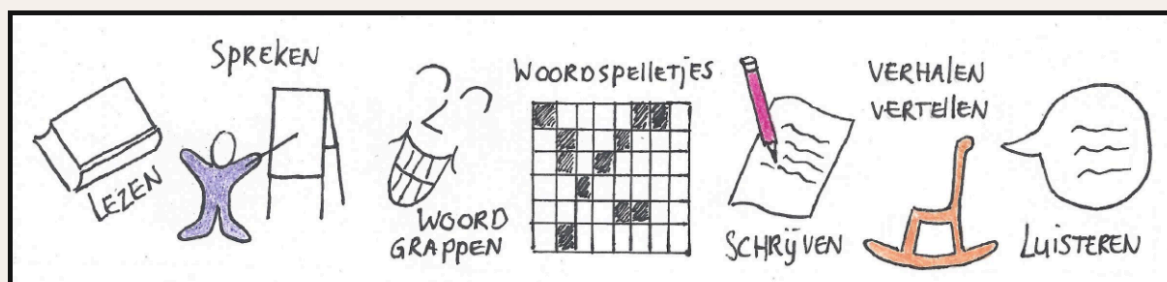

<https://maken.wikiwijs.nl/userfiles/e/e6aeb63a7e2cde4b6dc26848c9e579822b328778.mp3>

Past dit bij jou?

En ... hoe goed zag jij de 'plaatjes' in je hoofd? Zag je het scherp voor je? Zag je ook kleuren? Of zag je het eerder wat vaag en misschien wel zwart-wit? Als je beeldslim bent, zie je de 'plaatjes' waarschijnlijk gemakkelijk voor je! Let op: dit is een van de onderdelen van deze intelligentie. Er valt nog veel meer over te ontdekken!

Talige intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **taalslim** genoemd.

Als je taalslim bent, denk je in woorden. Je leert graag en gemakkelijk met behulp van geschreven of gesproken tekst. Je kunt wel een voorkeur hebben. Misschien schrijf je graag of misschien is praten meer iets voor jou. Taalspelletjes of woordgrapjes vind je leuk. Je kan je gevoelens, gedachten en ideeën goed onder woorden brengen.

Vaak heb je ook een aanleg om vreemde talen te leren. Of je hebt een interesse in andere talen. Als je talig intelligent bent, heb je in ieder geval een goed gevoel voor taal. Lezen, schrijven en communiceren, gaat je gemakkelijk af. Je vindt taal leuk. En dat maakt school vaak gemakkelijk voor jou, want taal speelt een grote rol tijdens de lessen.

Waar gaat deze opdracht over?

Als je taalslim bent, dan kan het zijn dat je snel en gemakkelijk een nieuwe taal leert. En dat je het ook leuk vindt om een andere taal te leren.

Wat ga je doen?

Deze opdracht bestaat uit 2 onderdelen.

1. Via [deze link](#) zie je acht Spaanse woordjes met de Nederlandse vertaling. Neem even (samen met je kind) 2 minuten de tijd om de woordjes te leren. Scrol daarna naar beneden.
2. In het tweede onderdeel kun je controleren of je de woordjes goed hebt onthouden. Je sleept het Nederlandse woord naar het plaatje met het Spaanse woord. Daarna druk je op de 'controleer button'.

Sleep het Nederlandse woord naar het juiste Spaanse woord.

el naranja

a De sinaasappel

el oro

b De bal

la camiseta

c De computer

cuatro

d

Vier

el delfin

e

Het T-shirt

la manzana

f

De beer

el ordenador

g

De appel

la pelota

h

De dolfijn

Past dit bij jou?

Hoe ging het? Natuurlijk gaat het niet om goed of fout. Het gaat erom dat je ontdekt hoe dit voor jou is om te doen. Hoe is dat als je op vakantie gaat? Bestel jij wel eens een ijsje in een vreemde taal? Gewoon omdat je dat leuk vindt?

Het gemakkelijk leren van een vreemde taal is één van de kenmerken van de talige intelligentie. Er valt nog veel meer te ontdekken.

Lichamelijke intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **lichaamslim** genoemd.

Mensen die lichaamslim zijn, denken vaak door te doen. Ze 'denken' als het ware met hun lichaam. Nieuwe dingen leren ze graag door te doen en te experimenteren. Als je lichamenlijk intelligent bent, zit je misschien niet graag lang stil. Lang naar iemand luisteren zonder dat je mag bewegen, maakt je onrustig. Je hebt beweging nodig.

Je kunt waarschijnlijk verschillende sporten of dansen met gemak onder de knie krijgen. Je lichaam 'weet' wat het moet doen. De kans is groot dat je graag met je handen werkt door bijvoorbeeld dingen te maken. Misschien heb je aanleg voor masseren, gebarentaal of acteren. Op welke manier dan ook; je handen zijn 'intelligent'!

Waar gaat deze opdracht over?

Eén van de kenmerken van lichamenlijke intelligentie is dat je graag leert door dingen te doen. En dat je gemakkelijker leert door dingen te ervaren. Het zou dan kunnen dat je van proefjes of experimentjes houdt.

Wat ga je doen?

Je gaat een proefje doen! Je gaat kijken wat er gebeurt als je afwasmiddel, azijn en bakpoeder mengt!

Bekijk het proefje Schuimend glas op [Proefjes.nl](https://proefjes.nl).

Zet de materialen klaar en voer de stappen uit die beschreven worden.

Vraag

En...wat gebeurde er?

- ☐ Het glas brak, omdat de vloeistof heel hard werd.
- ☐ De vloeistof ging bruisen, kwam omhoog en het glas stroomde over.
- ☐ De vloeistof werd eerst geel en daarna oranje.

Past dit bij jou?

Heb je het proefje gedaan? Of heb je in je hoofd bedacht wat er zou kunnen gebeuren en ben je niet in actie gekomen? Zou je het leuk vinden om op school meer experimentjes te doen?

Als je lichaamslim bent, vind je dit waarschijnlijk een leuke opdracht om te doen. Je komt graag in actie om iets te leren.

Let op: Er valt nog veel meer te ontdekken over deze intelligentie! Dit is één van de onderdelen.

Ieder brein werkt anders

Nu komen drie andere intelligenties aan bod: de interpersoonlijke, logische of naturalistische intelligentie. Dit ga je ook weer samen met je kind testen in deze module.

Interpersoonlijke, logische of naturalistische intelligentie

Wat heb je ontdekt? Heb je overeenkomsten tussen jou en je kind ontdekt? Of juist verschillen? Ieder brein werkt immers anders.

Hoe je intelligent bent, zegt iets over je vaardigheden en je talenten. Het zegt ook iets over hoe je denkt, hoe je de wereld om je heen vorm geeft en hoe je het liefst leert!

Vrijwel alle taken, klusjes, activiteiten of functies vragen om een combinatie van verschillende krachten. De verschillende intelligentiegebieden werken met elkaar samen in bijna alles wat je doet.

Wat is er allemaal mogelijk wanneer je jouw krachten met elkaar laat samenwerken? Als je ze combineert?

Je kunt jouw sterke punten bijvoorbeeld gebruiken om een taak waar je niet zo goed in bent, beter uit te voeren. Dus als je muzikaal bent, dan kun je dat talent gebruiken om bijvoorbeeld nieuwe woorden op een ritme te leren.

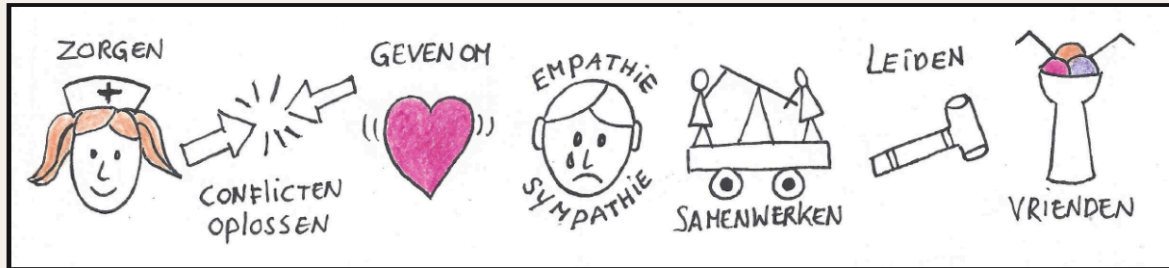
Er zijn zoveel mogelijkheden.

Kijk ook eens op welke gebieden het verlangen van je kind ligt. Wat doet je kind graag, waar gaat de aandacht van je kind naar toe? Dit kan een indicatie zijn van een potentie. Van een talent wat verder ontwikkeld kan worden.

Op deze pagina ga je meer ontdekken over de interpersoonlijke, de logische en de naturalistische intelligentie.

Kijk bij elke intelligentie welke bij je kind past! En wat vindt hij of zij zelf?

Interpersoonlijke intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **mensenslim** genoemd.

Als je mensenslim bent dan begrijp je, zie je of voel je aan hoe mensen zijn of hoe ze zich voelen. Je doorziet snel de bedoelingen, motieven en verlangens van anderen. En je weet hoe je daar het beste mee om kunt gaan. Je werkt graag samen en houdt waarschijnlijk van organiseren. Anderen zien je vaak als een leider.

Praten met anderen helpt je je gedachten ergens over te vormen. Je kan met de meeste mensen wel overweg. Als je mensenslim bent, dan kan zijn dat je van een goede sfeer houdt en dat je je graag inzet om de harmonie in een groep te bewaren. Je kunt goed luisteren en vindt het fijn om mensen te helpen.

Waar gaat deze opdracht over?

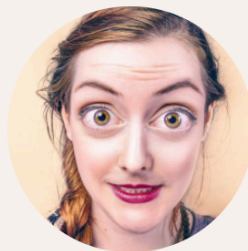
Iedere intelligentie bestaat uit veel verschillende onderdelen. Deze opdracht laat je verschillende onderdelen van de interpersoonlijke intelligentie zien.

Wat ga je doen?

Kijk eens rustig naar de afbeeldingen en lees de tekst die eronder staat. Herken je jezelf hierin? Herken je je kind hierin of herkent je kind zichzelf hierin? Bespreek het eens samen.

*Ik hou van
teamsporten.*

*Ik vertel graag wat
ik voel en denk.*

*Ik hou van feestjes
en gezelligheid.*

Ik help graag andere mensen.

Anderen zien mij vaak als een leider.

Ik ben graag met anderen.

Ik hou van spelletjes waarbij je samen moet werken.

Ik leer gemakkelijk door samen te werken.

Ik kan met veel mensen goed opschieten.

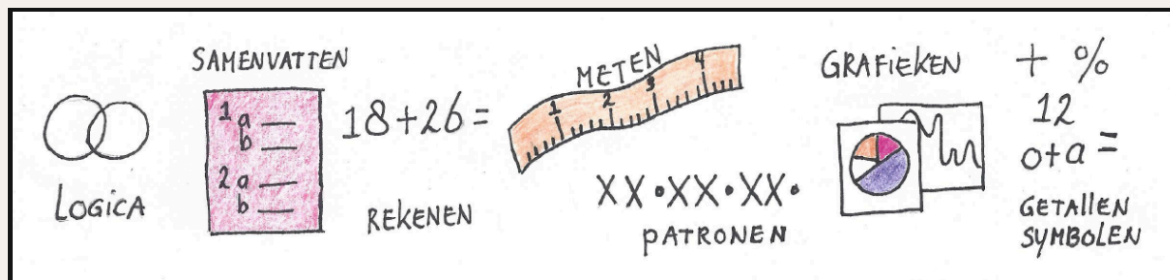
Afbeelding 1 Tpsdave [Pixabay](https://pixabay.com/) cco Afbeelding 2-3-5 Ryan McGuire cco <http://gratisography.com>
 Affbeelding 6 JM Parrone CC BY-SA 2.0 <https://www.flickr.com/photos/jmparrone/9533102386>
 Afbeelding 4-7-8-9 cco <https://unsplash.com/>

Past dit bij jou?

Als je je in een aantal afbeeldingen herkent, dan ben je misschien wel mensenslim.

Maar let op: dit is een van de onderdelen van deze intelligentie. Er valt nog veel meer over te ontdekken!

Logische intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **rekenslim** genoemd.

Als je rekenslim bent, werk je waarschijnlijk graag heel systematisch en geordend. Een moeilijk probleem analyseer je en los je stap voor stap op. Je kunt goed rekenen en je werkt graag met getallen. Het kan zijn dat je een voorkeur hebt voor puzzels of opdrachten, waarbij je je logische inzicht kunt gebruiken.

Misschien is rekenen een favoriet vak op school of ben je goed in het onthouden van getallen. Je houdt ervan om rijtjes te maken om iets te onthouden of te begrijpen. Dit geeft je structuur. Je leert door logisch na te denken. Net als de talige intelligentie speelt de logische intelligentie een grote rol op school.

Waar gaat deze opdracht over?

Eén van de onderdelen van de logische intelligentie is goed kunnen rekenen. Als je logisch slim bent, kan het dus zijn dat je het leuk vindt om te rekenen en dit ook gemakkelijk doet. Misschien kun je zelfs goed hoofdrekenen.

Wat ga je doen?

In deze opdracht krijg je een rekensom. Kies de som die bij jouw leeftijd past.

Bereken de eerste stap. Vul dit antwoord in. Met de uitkomst ga je verder naar de volgende som. Zo ga je door tot je bij de laatste som bent. Klik als laatste op de knop 'controleer antwoord'.

Kies deze som als je jonger bent dan 10 jaar

Reken uit: $45 + 20$ Trek hiervan af 9 Deel dit door 8

Vermenigvuldig dit met 10

Kies deze som als je ouder bent dan 10 jaar

Reken uit: $291 + 201$ Trek hiervan af 42 Deel dit door 9

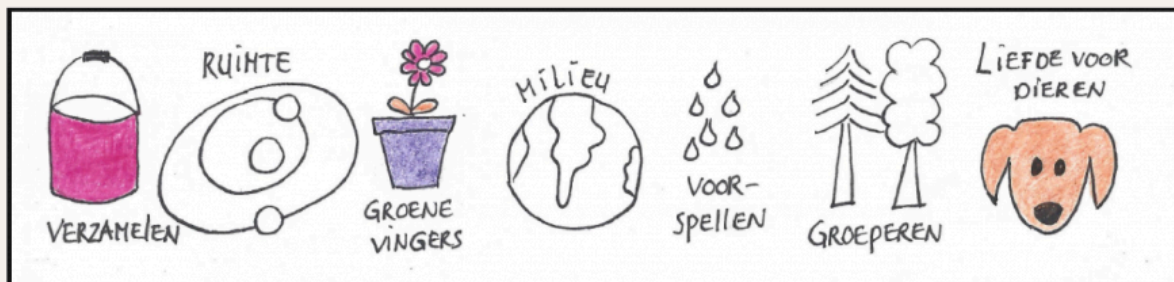
Vermenigvuldig dit met 12

Past dit bij jou?

Vind je dit een leuke opdracht? Vind je rekenen gemakkelijk? Is rekenen of wiskunde één van je favoriete vakken op school? Als je logisch slim bent, kan het zijn dat je het leuk vindt om met cijfers bezig te zijn en kun je waarschijnlijk best goed rekenen.

De logische intelligentie heeft veel onderdelen. Goed kunnen rekenen is er één van.

Naturalistische intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **natuurslim** genoemd.

Als je natuurslim bent, ben je graag buiten. Je hebt daar echt behoefte aan. In de natuur zijn geeft je een goed gevoel. Je voelt je verbonden met alles wat met de natuur te maken heeft. Je houdt van planten en dieren. Natuurlijk kun je een voorkeur hebben. Mensen die naturalistisch intelligent zijn bestuderen, ervaren of zorgen graag voor de natuur.

Ze kunnen geboeid zijn door het weer, het heelal, natuurverschijnselen of het milieu. Als je natuurslim bent dan is verzamelen misschien wel één van je hobby's. Je kan vaak goed observeren en je ziet veel details. Het kan ook zijn dat je geïnteresseerd bent in de biologie van mensen, dieren of bijvoorbeeld planten. Lang binnen zitten is echt niets voor jou!

Waar gaat deze opdracht over?

Wist je dat er ook in Nederland tornado's kunnen ontstaan? Wel is het bijzonder zeldzaam. De laatste krachtige tornado met een sterkte F3 was in het jaar 1963. Er vielen toen 7 dodelijke slachtoffers. Een windhoos is de zwakke variant van de tornado en komt in ons land meerdere keren per jaar voor.

Wat ga je doen?

Bekijk het filmpje

<https://www.youtube.com/embed/QhpwuC8udzc?rel=0&showinfo=0>

Past dit bij jou?

Krijg jij de kriebels van zo'n filmpje? Zou je zoiets graag een keer meemaken? Of ben je nieuwsgierig naar hoe een tornado ontstaat? Wanneer je natuurslim bent, kan het zijn dat je heel geïnteresseerd bent in allerlei natuurverschijnselen.

Dit is één van de onderdelen van deze intelligentie. Er valt nog veel meer over te ontdekken!

Boost je zelfvertrouwen

Je gaat aan de slag met de drie laatste intelligenties. Hiermee rond je de module over meervoudige intelligentie af en kun je je krachten in beeld brengen. We sluiten af met een leuk spel: *Krachtkaartjes*.

Muzikale, existentiële en intrapersoonlijke intelligentie

Ben je klaar om de laatste drie intelligenties te gaan verkennen? Op deze pagina leer en ervaar je meer over de muzikale, existentiële en de intrapersoonlijke intelligentie.

Veel mensen leggen de nadruk op de dingen die ze niet goed kunnen. De dingen waar ze wél goed in zijn, kunnen ze als normaal of vanzelfsprekend beschouwen. Deze manier van kijken naar jezelf, geeft geen goede balans. Het kan een gevoel van onzekerheid geven.

Draai het eens om. Kijk eens naar waar je goed in bent. Dit geeft je zelfvertrouwen een boost! Anderen hoeven je dan niet te bevestigen. Je kunt jezelf waarderen om wie je bent en wat je kunt.

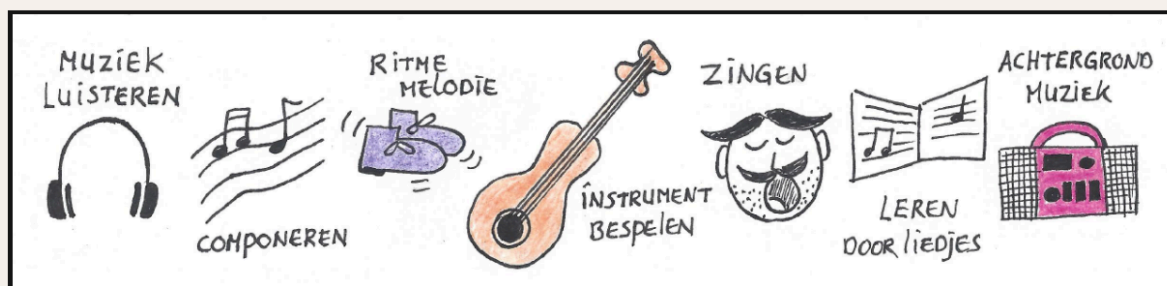
Doe dat eens samen met je kind! Op deze pagina vind je kaartjes die je daarbij kunt gebruiken. Met deze kaartjes kun je elkaars sterke kanten benoemen. Ga er gerust samen met je kind mee aan de slag!

Het zien en herkennen en vervolgens benoemen van de sterke kanten, kan je zelfvertrouwen laten groeien. Hiermee kan je je kind helpen te vertrouwen op zijn of haar krachten. En om deze krachten te gebruiken in het dagelijkse leven.

Om je kind hiermee te kunnen helpen, is het handig als je je eigen krachten kent en die ook weet te benutten in jouw dagelijkse leven. Hierover lees je meer op deze pagina.

Kijk bij elke intelligentie welke bij je kind past! En wat vindt hij of zij zelf?

Muzikale intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **muziekslim** genoemd.

Als je muziekslim bent dan denk je in ritmes en melodieën. Maat, ritme, herhalingen en patronen geven je structuur. Je leert bijvoorbeeld goed met muziek op de achtergrond. Of je gebruikt ritme om dingen te onthouden. Geluiden kunnen je ook afleiden. Heeft iemand een 'saale' stem, dan kan het moeilijk voor jou zijn om te blijven luisteren.

Als je muzikaal intelligent bent, heb je een goed geheugen voor muziek. Je herkent tonen en pikt snel een melodietje op. Je hebt een goed ritmegevoel. Misschien speel je graag een muziekinstrument. Het kan ook zijn dat je stem veel nuances kent of dat je graag en goed danst. Het kan zich op veel manieren uiten, maar je houdt van muziek!

Waar gaat deze opdracht over?

Eén van de kenmerken van 'muziekslim' is dat je ritme gebruikt. Bijvoorbeeld om iets te onthouden. Stel, je moet een rijtje woorden onthouden. Hoe doe je dit? Sommige mensen schrijven de woorden een aantal keer op. Anderen maken tekeningetjes bij de woorden als ezelsbruggetje. Als je muziekslim bent, gebruik je ritme!

Wat ga je doen?

Luister eens naar de onderstaande audio. Klik op het *play*-icoontje.

Afbeelding: Patryk Sobczak CCO [Unsplash.com](https://unsplash.com)

<https://maken.wikiwijs.nl/userfiles/4/44d5fb55693e68d8978cb2008202c7c1d0d2db2b.mp3>

Past dit bij jou?

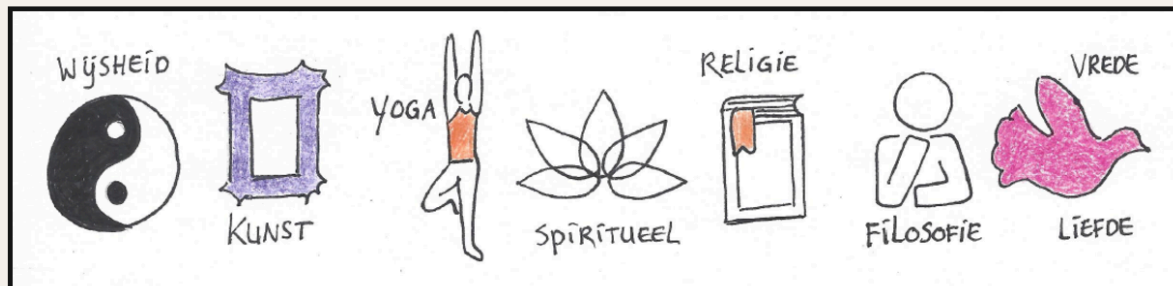
Gebruik jij wel eens een melodietje om iets te onthouden? Of is het iets wat je wel zou willen proberen? Is het iets dat bij jou past? Als je muziekslim bent, gebruik je muziek of ritme in je leven. Om iets te leren zoals in dit voorbeeld.

De manier waarop je intelligent bent, bepaalt hoe je je wereld vorm geeft. Bijvoorbeeld hoe je jezelf troost als je verdrietig bent. Of wat je doet als je vrolijk bent. Ben je muziekslim dan speelt muziek daar een rol in. Naar mooie muziek luisteren, maakt je bijvoorbeeld rustig als je verdrietig bent. En als je vrolijk bent, is er zonder muziek geen feest! Het kan op zoveel verschillende manieren tot uiting komen.

Hoe is dit voor jou? Wat betekent muziek voor jou? Speelt muziek en ritme een rol in je leven?

Let op: dit is een van de onderdelen van deze intelligentie. Er valt nog veel meer over te ontdekken!

Existentiële intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **filosofoerslim** genoemd.

Als je filosofoerslim bent, dan denk je na over je leven en alles wat daarin voorkomt. Je onderzoekt situaties om je heen door erover te denken of te praten. Dat kunnen ook alledaagse situaties zijn. Je kunt 'normale' zaken ter discussie stellen. Mensen die filosofoerslim zijn, zijn vaak ook geïnteresseerd in wat andere mensen denken.

Ze kunnen zich verwonderen over wat er om hen heen gebeurt. Ze nemen de dingen niet zomaar voor waar aan. Stel je kritische vragen? Praat je graag over allerlei verschillende onderwerpen? Ben je nieuwsgierig naar bijvoorbeeld de verschillende religies? Dan zou je wel eens filosofoerslim kunnen zijn.

Waar gaat deze opdracht over?

Als je filosofoerslim bent, dan kan het zijn dat je veel nadenkt. Dat je kritische vragen stelt en heel nieuwsgierig bent. Je neemt niet snel zo maar iets aan. Je bent nieuwsgierig en je kunt je verwonderen over van alles om je heen. Hier gaat het volgende filmpje over. Kijk maar snel.

Wat ga je doen?

Bekijk het filmpje

Bekijk deze video en vraag je eens af of je jezelf hier in herkent.

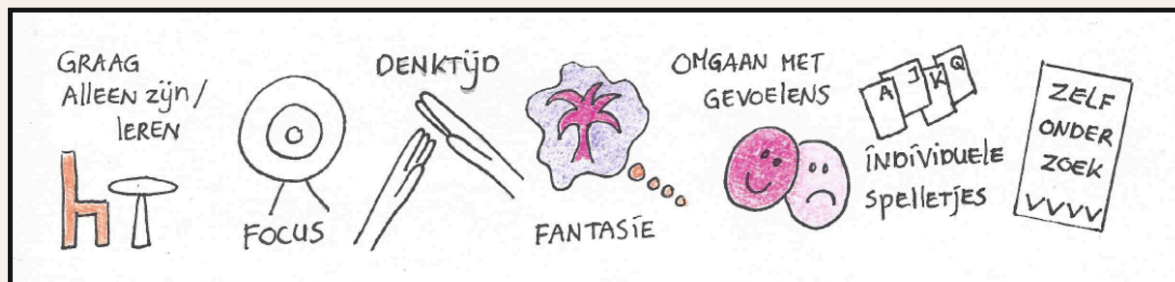
<https://www.youtube.com/embed/j4AT3bzmXXk?rel=0&showinfo=0>

Past dit bij jou?

Wat vind je van het filmpje? Natuurlijk zijn er nog wel honderden vragen te bedenken. Niet iedereen is in hetzelfde geïnteresseerd. De vraag is: Ben jij die nieuwsgierige 'alles-onderzoeker'? Herken jij jezelf hierin?

Maar let op: Als je jezelf niet in het filmpje herkent, kun je nog steeds filosofoerslim zijn. Er valt namelijk nog veel meer over te ontdekken.

Intrapersoonlijke intelligentie

In kindertermen wordt deze intelligentie ook wel **zelfslim** genoemd.

Als je zelfslim bent dan denk je vaak na over wat je voelt of ervaart. Je bent absoluut geen flapuit; je denkt graag na voordat je antwoord geeft. Je werkt graag zelfstandig. Andere mensen om je heen kunnen je afleiden. Je hebt regelmatig tijd nodig om alleen te zijn. Deze tijd gebruik je om je ervaringen en gevoelens te kunnen verwerken.

Je kunt contact maken met je 'binnenwereld'. Je kent jezelf goed en je weet wat je sterke en zwakke punten zijn. Je weet meestal wat je wilt en hoe je dat kunt bereiken. Wanneer je in een groep bent, blijf je soms liever op de achtergrond. Je vindt het prima om alleen te zijn of om bijvoorbeeld alleen te sporten. Het geeft je energie.

Waar gaat deze opdracht over?

Als je zelfslim bent, is het belangrijk voor je wat er in jouw 'binnenwereld' gebeurt. Je gedachten, je gevoelens of bijvoorbeeld wat je hebt meegemaakt. Dat zijn dingen die alleen jij kunt zien en voelen. Dit is één van de kenmerken van intrapersoonlijke intelligentie.

Wat ga je doen?

Het veld hieronder is nu even jouw mini-dagboek. Je kunt hier alles wat je vandaag of gisteren hebt meegemaakt opschrijven. Er is verder niemand die dit kan lezen, behalve jij.

Als je klaar bent, klik je op de 'controleer antwoord' button.

Dagboek

Beschrijf hieronder jouw dag:

Past dit bij jou?

Hoe is dit voor jou? Vond je dit een leuke opdracht? Vind je het prettig om je ervaringen of je gedachten op papier te zetten? Of had je er helemaal geen zin in en heb je de opdracht niet gedaan? Er is geen goed of fout.

Als je zelfslim bent, zou dit echt iets voor jou kunnen zijn. Het kan fijn zijn om je hart te luchten in een dagboekje. Een boekje dat altijd naar je luistert.

Maar let op: dit is een van de onderdelen van deze intelligentie. Er valt nog veel meer over te ontdekken!

Breng je krachten in beeld

Super! Je hebt deze module afgerond!

Je weet nu meer over de negen intelligentiesoorten. En je hebt vast een idee gekregen van de manier waarop jouw kind intelligent is. Per intelligentie heb je samen 1 opdracht gedaan. Dit is niet genoeg om een totaalbeeld te krijgen.

Maar je hebt wel een eerste indruk. Hier kun je een **grafiekje** van maken.

Hoe doe je dat?

Open de pdf (onder de afbeelding) en print deze. Onder de kolommen staan de namen van de intelligenties. Links van de grafiek staan de cijfers 1 t/m 10. Je maakt nu samen met je kind een inschatting bij elke intelligentie en kleurt de kolommen in. De hoogste score is een 10, de laagste een 1. Let op: alle intelligenties heb je in je. Er kan dus geen enkele kolom leeg blijven!

Kijk en vergelijk!

Je kunt de grafiek ook voor jezelf invullen. De ervaring leert dat dat veel inzicht geeft. Het maakt de verschillen en overeenkomsten duidelijk. Je kind zal zien en begrijpen dat iedereen zwakke en sterke kanten heeft. Vertel hem of haar dat dit prima is! Iedereen heeft tenslotte iets anders belangrijks bij te dragen aan de wereld.

[Print de grafiek en vul de kolommen samen in](#)

Krachtkaartjes

Een leuk spelletje!

Hieronder zie je twee setjes 'kracht' kaartjes. Eén om voor jezelf in te vullen en één die je voor een ander kunt invullen. Onder de afbeelding vind je het pdf document. Print het uit, knip de kaartjes los en vul ze in samen met je kind. Voor jezelf en voor elkaar.

Een boost voor je zelfvertrouwen! **Veel plezier!**

 www.embraceyourpower.nl Ik benslim! Omdat ik	 www.embraceyourpower.nl Ik benslim! Omdat ik	 www.embraceyourpower.nl Ik benslim! Omdat ik	 www.embraceyourpower.nl Ik benslim! Omdat ik	 www.embraceyourpower.nl Ik benslim! Omdat ik
 www.embraceyourpower.nl Ik denk dat jijslim bent! Omdat jij	 www.embraceyourpower.nl Ik denk dat jijslim bent! Omdat jij	 www.embraceyourpower.nl Ik denk dat jijslim bent! Omdat jij	 www.embraceyourpower.nl Ik denk dat jijslim bent! Omdat jij	 www.embraceyourpower.nl Ik denk dat jijslim bent! Omdat jij

<https://maken.wikiwijs.nl/userfiles/c/c25a81f8f420597d86813e45bfd9f97de5bcd1d7.pdf>

*Ieder mens, ieder kind is uniek.
Iedereen is intelligent op zijn eigen wijze!*

Alle tekeningetjes bij de intelligenties zijn gemaakt door [Kris art](#).

Verdieping

Boeken voor ouders /leerkrachten

- [Meervoudige intelligentie: het volledige MI boek](#) - Miguel Kagan, Spencer Kagan
- [Meervoudig intelligent het jaar rond; MI activiteiten voor kinderen](#) - van 4 t/m 8 jaar
- [Soorten intelligentie](#); meervoudige intelligenties voor de 21ste eeuw - Howard Gardner
- [Meervoudige intelligentie bij lezen en taal](#) - Amstelveens Vertaalburo, Thomas Armstrong, Bazalt
- [Meervoudige intelligentie](#) - Pieter Wielinga

Websites

- [Ontdek je kracht](#) Je bent intelligent! Net als iedereen! - Online cursus van Embrace Your Power
- [Meervoudige intelligentie: 8 intelligenties](#) - Leraar24.nl
- [Leervoorkeuren - Meervoudige Intelligentie](#) - Filmpje van Stichting Leerplan Ontwikkeling. Voor kinderen.
- [Official Authoritative Site of Multiple IntelligenceS](#) (Engelstalig)
- [Website van Howard Gartner](#) (Engelstalig)

Beelddenker

Dyslexie en beelddenken

Als je moeite hebt met lezen en spellen, is het niet zo dat je alleen maar denkt in beelden. Toch zit er vaak wel een verband tussen dyslexie en beelddenken. Nog lang niet iedereen kent deze - niet wetenschappelijk bewezen - theorie. Het is geen vervanging voor een dyslexiebehandeling. Deze module zet je misschien wel op een goed spoor. Je vindt er info, tips, een test, boeken en websites.

Het verband tussen beelddenken en dyslexie

Bekijk het filmpje

Bekijk onderstaande filmpje eens samen met je zoon/dochter. Herkennen jullie iets?

<https://www.youtube.com/embed/Typhy9gLScE?rel=0&showinfo=0>

De theorie

In je hersenen liggen beelden opgeslagen die gekoppeld zijn aan zintuigen. Beelden worden niet alleen opgeroepen vanuit herinnering, maar je kunt ze ook verzinnen. Overigens is verbeelding bijzonder effectief voor uitvinders, wetenschappers en kunstenaars. Door hun fantasie zien ze letterlijk hun mogelijkheden.

Beelddenkers zijn inventief. Door hun manier van denken kunnen ze dingen snel doorzien en oplossen. Wel is het zo dat kinderen problemen kunnen krijgen op school met vakken als taal, rekenen, tekstbegrip, concentratie en werktempo. Ze krijgen op een andere manier de informatie binnen en verwerken dat ook anders dan niet-beelddenkers. Als je een jonge beelddenker het cijfer 4 laat zien en vraagt wat er staat, kun je als antwoord krijgen: een bootje!

Dyslexie ≠ Beelddenken

Vaak gaat het denken in beelden en handelingen rond het 5de of 6de levensjaar over in begripsdenken of taaldenken. De beelddenker behoudt zijn voorkeur om in filmpjes en plaatjes te denken. Dit kan gevolgen met zich meebrengen voor de ontwikkeling van taal, het schrijven, het lezen en voor de persoon in kwestie zelf.

Met hulp van remedial teaching kunnen beelddenkers vrij snel op weg worden geholpen. Het is een denkproces. Beelddenken wordt vaak verward met dyslexie. Niet alle beelddenkers zijn dyslectisch, maar de meeste dyslectici zijn wel beelddenkers. De symptomen lijken sterk op elkaar, maar er is een belangrijk verschil. Dyslexie is een neurologische stoornis. De samenwerking tussen beide hersenhelften werkt niet optimaal. De linkerhersenhelft heeft moeite met het opslaan van klanken en woorden.

Het begin

Begin jaren '30 schreef Maria Johanna Krabbe het boek [Beelddenken en Woordblindheid](#). Zij ontdekte dat niet ieder kind hetzelfde omgaat met informatie. Ze vond het verband in hun manier van denken. Dit beelddenken beschrijft Maria als het denken in beelden en gebeurtenissen. Bij *taaldenken* gaat het dan dus juist om het denken in woorden en begrippen is. *Plaag de leerling niet met lezen en schrijven, maar compenseer en waar nodig corrigeer vanuit de eigen aanleg*. Zo werd gezocht naar passende lesmanieren om het beste uit kinderen te halen. In 1985 richtte Nel Ojemann de [Maria Krabbe Stichting Beelddenken Nederland](#) op en verscheen haar Boek [Woordblindheid en beelddenken, compensatie, correctie, preventie](#). Het doel voor Nel was om het gedachtegoed van Maria Krabbe te bewaren, te verspreiden en verder te onderzoeken.

Recentelijk wordt er steeds meer onderzoek gedaan naar beelddenken en verschijnen er meer publicaties.

Wat betekent beelddenken?

Wat zijn kenmerken van beelddenken? Daarnaast vertelt een moeder over haar ervaringen. Tenslotte krijg je informatie over het onderzoek op het gebied van beelddenken.

Herken je dit?

Beelddenkers lezen vaak over de inhoudsloze woordjes heen, zoals *de*, *het* en *een*. Ook worden leesfouten gemaakt als je voor een beeld meerdere woorden heeft. Denk aan woorden als vader en papa: een ander woord, maar het betekent hetzelfde.

Je ziet ook dat een kind na het hardop lezen van een verhaal kan vertellen dat het tafelkleed rood was, terwijl hierover niets vermeld stond in de tekst. Dat noem je denken in associaties. Ze zien de gehele situatie voor zich.

Beelddenken is een denken in beelden en handelingen dat vaak rond het vijfde/zesde levensjaar overgaat in begripsdenken of taaldenken. De beelddenker behoudt zijn voorkeur om in filmpjes en plaatjes te denken. Dit kan gevolgen met zich meebrengen voor de ontwikkeling van taal, het schrijven, het lezen en voor de persoon in kwestie zelf.

Bekijk het filmpje

Bekijk het onderstaande filmpje van Wanda. Zowel Wanda als haar zoon Brian zijn beelddenkers. Ze vertelt over hun ervaringen.

<https://www.youtube.com/embed/H0E3gz0qf8g?rel=0&showinfo=0>

Onderzoek

[Jaap Murre](#), professor neuropsychologie aan de Universiteit van Amsterdam, heeft in 2010 met een grootschalig onderzoek aangetoond dat het geheugen van mensen vanaf het vierde jaar een voorkeur krijgt voor één van beide leersystemen: het verbale leersysteem (taaldenken) of het visuele leersysteem (beelddenken).

Uit dit onderzoek blijkt ook dat maar liefst 60 procent van de mensen een voorkeur heeft voor het [leren in beelden](#). Beelddenkers kunnen iedere letter als een op zichzelf staand plaatje zien. Jonge beelddenkers hebben onder andere moeite met de sterk op elkaar gelijkende letters b-p-d-q. Spellen kan daardoor een probleem zijn.

Dr. Linda [Kreger-Silverman](#) doet onderzoek naar beelddenken in de Verenigde Staten. Uit haar onderzoek blijkt dat er 3 groepen mensen zijn: mensen die in beelden denken (30%), mensen die in woorden denken (23%) en mensen die zowel in beelden als in woorden denken (47%).

Veel wetenschappers vinden beelddenken maar een dwaalbeeld en spreken eerder van *systeem gerelateerde leerproblemen*. Toch kan het concept van beelddenken volgens [Nel Hofmeester](#) (Onderwijsblad 9) vaak voor opheldering van problemen zorgen: *eindelijk wordt duidelijk waar de mismatch zit tussen de leerstijl van de leerling en die waar het huidige onderwijs vanuit gaat*.

Inmiddels wordt in Amerika, Engeland en Nederland (Rijksuniversiteit Groningen) onderzoek gedaan naar beelddenken. Echter is het van essentieel belang dat we ook luisteren naar de verhalen vanuit de lespraktijk en van de leerlingen zelf, zegt Nel Hofmeester.

Drs. [Nel Hofmeester](#) is neerlandica en heeft jarenlange ervaring als trainer en coach met als specialisatie dyslexie en neurodiversiteit.

Doe de test

Er zijn eenvoudige testen te doen om een indicatie te krijgen of je kind een beelddenker is. In het artikel *Denken met je ogen* gepubliceerd in het blad *Groter Groeien* beschrijft psycholoog Annet Heijerman wat *Beelddenken* is en hoe je er als ouder (of leerkracht) mee om kunt gaan.

Beelddenker?

Doe de test

Dom is je kind niet, maar toch gaat het in de klas niet lekker. Tijdens taal heeft hij tijd nodig om op een woord te komen en onder de rekenles tekent hij liever stripverhaaltjes in zijn schrift. Is hij misschien een beelddenker, en wat betekent dat in de praktijk?

In het artikel *Denken met je ogen* kun je een eenvoudige test vinden om te achterhalen of je kind een beelddenker is. Het artikel vind je [hier](#).

Kijk samen met je zoon/dochter naar de afbeeldingen

Als jouw kind minstens 10 van deze eigenschappen heeft, is hij waarschijnlijk een beelddenker.

Je kunt ook een [uitgebreidere test](#) invullen van Bureau Bezem.

Uit beide testen kun je natuurlijk geen definitieve conclusies trekken!

Tips

Gelukkig zijn er allemaal handige suggesties, wat het makkelijker maakt voor kinderen. Hieronder staan diverse tips en interessante weetjes.

Handige tips

► Topdown-leren

Van een groter geheel → naar een deel leren.
Bijvoorbeeld: lees eerst de samenvatting van een hoofdstuk en vervolgens de afzonderlijke paragrafen. Of eerst alle zinsdelen tonen aan je kind en dan pas inzoomen op bepaalde zinsdelen die behandeld zullen worden.

► Mindmap

Maak de lesstof overzichtelijk voor een beelddenker met hulp van een mindmap. Met de combinatie van woord en beeld worden beide hersenhelften gebruikt. Door er zelf plaatjes bij te tekenen, onthoudt het kind deze associaties beter

Een mindmap kan natuurlijk met pen en papier, maar ook digitaal gemaakt worden. [3 voorbeelden](#)

► Creatief

Wees creatief tijdens het leren. Door bijvoorbeeld met je kind naar een museum of een tentoonstelling te gaan, vorm je eerder een totaalplaatje. Het ervaren, zien en voelen van lesstof blijft beter hangen.

► Samen sterker

Zorg dat je kind andere beelddenkers leert kennen. In iedere klas zitten wel 1 à 2 beelddenkers. Herkenning is fijn. Deze tip (en nog 79 andere praktische tips) komt uit het boek *De gids over beelddenkende kids* van [Sandra Kleipas](#).

Interessante weetjes

► Beelddenken is geen stoornis, maar een andere manier van denken

► De associatiebeelden geven onrust en chaos in het hoofd van een kind. Hierdoor kan een kind afdwalen in de les

► Bekende beelddenkers: Walt Disney, Bobby Fisher, Albert Einstein, Steve Jobs, Leonardo Da Vinci

► 26 november is jaarlijks *De Dag van de Beelddenker*

Bekijk het filmpje

De Dag van de beelddenken vindt jaarlijks plaats in België. Er zijn lezingen van deskundigen van binnen- en buitenland. Wellicht een mooi manier om ook van gedachten te wisselen met andere ouders.

<https://player.vimeo.com/video/221000552?byline=0&portrait=0>

Tip

[Gratis e-book Beelddenken](#) - Bureau Bezem (commercieel)

Verdieping

Boeken voor kinderen

- [Survivalgids Beelddenken](#) - Annick Beyers en Sandra Kleipas (voor kinderen van 9 t/m 12 jaar)
- [Ben ik in beeld?](#) (H)erkenning voor beelddenkende kinderen, hun ouders en leerkrachten - Marion van de Coolwijk/Wendy Lammers van Toorenborg (Met hulp vanaf ca. 7 jaar, zelfstandig van ca. 9 t/m 11 jaar)
- [Ik leer anders](#); werkboek voor leerlingen van de basisschool met leerproblemen, dyslexie, ADHD, ADD, hoogbegaafd, beelddenken of hoogsensitief - Agnes Oosterveer-Hess

Boeken voor ouders en/of leerkrachten

- [De gids over beelddenkende kids](#) - 80 praktische tips, door Sandra Kleipas
- [Beelddenken visueel leren en werken](#) - praktisch naslagwerk voor jeugd en volwassenen over ons visueel leer- en denksysteem, door Marion van de Coolwijk
- [De jonge beelddenker](#) - door Patricia Nauter en Tineke Verdoes

Websites

- [Stichting Beelddenken Nederland](#)
- [Verborgene Schatten](#) - website van Nel Hofmeester, Neerlandicus, met jarenlange ervaring als trainer en coach, specialisatie in dyslexie en neurodiversiteit
- [Beeld en brein](#) - website van Bureau Bezem
- Facebookpagina [Ouders en beelddenken](#)
- [Overzicht landelijke professionals Beelddenken](#)
- [Wetenschappelijk onderzoek](#) naar beelddenken
- [Dwaalwegen](#) - kritische noot omtrent alternatieve behandelingen door Aryan van der Leij

Geraadpleegde bronnen

- Survivalgids Beelddenken - Annick Beyers en Sandra Kleipas. Kalmthout: Albimo, 2016
- De beelddenker verspilt tijd op school - Onderwijsblad, nr. 7. Aob, 2017
- De gids over beelddenkende kids; 80 praktische kids - Sandra Kleipas. Bennekom: Scrivo Media, 2016

Meer over dyslexie

Wat is dyslexie eigenlijk?

Wil je meer weten over dyslexie? Wat is de betekenis? Hoe wordt het veroorzaakt? Dan biedt deze module een uitkomst. Het vaststellen en het behandelen van dyslexie komt ook aan bod. Deze informatie is voor je op een rijtje gezet door Oudervereniging Balans. [Balans](#) versterkt de positie van kinderen met o.a. dyslexie, door uitwisseling van kennis en ervaringen tussen ouders, onderwijs, zorgprofessionals en wetenschap.

Betekenis en oorzaken van dyslexie

Bij dyslexie gaat lezen, spellen en ook zelfs schrijven, gezien de leeftijd en het onderwijsniveau, veel te moeizaam, terwijl een kind wel een gemiddelde intelligentie heeft. Er is alleen sprake van dyslexie als er geen andere oorzaken zijn die de leesproblemen kunnen verklaren. Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingsproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor.

Dyslexie betekent letterlijk: niet kunnen lezen. De term komt uit het Grieks. Dys = niet goed functioneren, beperkt, en lexis = taal of woorden. Officieel wordt dyslexie in Nederland aangeduid als: *Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.*

► Hardnekkigheid is een belangrijk kenmerk van dyslexie, niet alleen bij het leren lezen en spellen, maar ook bij het snel en vlot kunnen lezen.

► Dyslexie is een stoornis in het technisch lezen, niet in het begrijpend lezen. Dyslexie kan het begrijpend lezen wel belemmeren. Dit is het geval als het technisch lezen onevenredig veel aandacht en energie vraagt, zoals bij een kind met dyslexie.

► Dyslexie belemmert ook het vlot leren lezen. De meeste kinderen met dyslexie leren uiteindelijk wel lezen, maar blijven trager lezen. Ze moeten er meer energie in steken en zijn sneller afgeleid dan de gemiddelde lezer. Dat gaat vaak ten koste van het begrip van wat gelezen is.

► Ongeveer 3,6% van de leerlingen heeft ernstige enkelvoudige dyslexie. 'Enkelvoudig' betekent dat er bij de leerling naast dyslexie geen sprake is van een of meer andere (leer)stoornissen.

Kenmerken

► Kinderen met dyslexie kunnen moeite hebben: Om het verschil te horen tussen klanken als m en n; p, t en k; s, f en g; eu, u en ui

► Om de klanken in volgorde te zetten, zoals bij 'dorp' en 'drop' of '12' en '21'

► Om de aandacht te houden bij 'klankinformatie' (gesproken woord)

► Met het inprenten van reeksen, bijvoorbeeld tafels of spellingsregels

► Met het onthouden van vaste woordcombinaties, uitdrukkingen of gezegdes

► Met het onthouden van losse gegevens, zoals rijtjes, woordjes en jaartallen

Problemen bij het lezen

De leesproblemen van kinderen met dyslexie vallen het meest op bij hardop lezen. Sommige kinderen hebben een traag leestempo en lezen de woorden spellend. Andere kinderen hebben een hoog leestempo, maar maken daarbij veel fouten door te raden. Er kan ook sprake zijn van een combinatie.

Problemen bij de spelling

Kinderen met dyslexie maken langdurig veel spellingfouten en hebben, om dat te voorkomen, veel steun nodig van spellingsregels. Het kan zijn dat ze één bepaald woord op een bladzijde op verschillende manieren spellen. Kinderen met dyslexie proberen vaak de spelling van specifieke woorden te onthouden. Dit is een enorme belasting voor het geheugen. Bovendien beklijft de kennis meestal niet, omdat ze het op een ongestructureerde manier in het geheugen opslaan.

Problemen bij het schrijven

Kinderen met dyslexie schrijven vaak onleesbaar en maken veel doorhalingen. Bij leerlingen die wel leesbaar schrijven, valt het trage schrijftempo op.

Oorzaken

De precieze oorzaak van dyslexie weten we nog niet helemaal, maar wel is duidelijk dat het zich afspeelt in de hersenen. Het lijkt erop dat het hersengebied waar klanken aan schrifttekens worden gekoppeld, te zwak is aangelegd of moeilijk bereikbaar is.

De klankcodes worden daardoor onvolledig of incorrect in de hersenen verwerkt en minder goed in het geheugen opgeslagen. Het gevolg is dat deze ook minder goed uit het geheugen zijn op te halen om gekoppeld te worden met het woordbeeld.

Duidelijk is dat mensen met dyslexie problemen hebben met de fonologische verwerking van taal en/of het snel benoemen van woorden.

Het staat vast dat bij dyslexie sprake is van een erfelijke factor. Een kind dat één ouder heeft met dyslexie, heeft 40 tot 50% kans er ook aanleg voor te hebben. Bij twee dyslectische ouders ligt dit percentage rond de 80%.

Er is alleen sprake van dyslexie als er geen andere oorzaken zijn die de leesproblemen kunnen verklaren. Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor.

Dyslexie vaststellen

Er is helaas geen eenvoudige test waarmee dyslexie vastgesteld kan worden. Ook niet door een onderzoek van de hersenen. Ook is dyslexie niet altijd goed te onderscheiden van andere taalproblemen.

Hoe wordt dyslexie vastgesteld

De hardnekkigheid van de leesproblemen is een belangrijke aanwijzing voor dyslexie. Dit is pas aan te tonen als de leesproblemen zijn gesignaleerd en aangepakt met behulp van het onderwijsprotocol leesproblemen en dyslexie. Wordt hiermee geen vooruitgang geboekt, dan noemt men dit didactische resistentie. Dit houdt in: systematisch een half jaar lang, tenminste driemaal per week twintig minuten,

extra instructie is gegeven voor het technisch leren lezen door een leerkracht of remedial teacher.

Onderzoek

De diagnose wordt vastgesteld door een dyslexiedeskundige op basis van het [Protocol Diagnostiek en Behandeling van Dyslexie](#). Dyslexie kan vastgesteld worden met een diagnostisch onderzoek. Dit onderzoek duurt twee tot drie dagdelen en bestaat uit:

- het bestuderen van de verwijzing vanuit het onderwijs
- het verzamelen van reeds beschikbare diagnostische informatie
- intakegesprek met kind en ouders
- diagnostisch onderzoek van het kind
- evaluatie, rapportage en informeren van de betrokken partijen

Verwijzing vanuit het onderwijs

Bij de verwijzing uit het onderwijs rapporteert de school over de geconstateerde lees- en spellingproblemen:

- wat is er aan gedaan?
- wat zijn daarvan de resultaten?
- waarom denkt men dat er sprake is van dyslexie (bijvoorbeeld 'het zit in de familie')?
- zijn er nog andere leerproblemen?

In dit gesprek wordt de rapportage van de school met de ouders besproken, worden vragen gesteld over de gezondheid en het (emotioneel) functioneren van het kind en welke invloed de leesproblemen hebben op het kind en in het gezin. Ook wordt besproken wat het aandeel van de ouders kan zijn bij de aanpak van de leesproblemen.

Testen

Het onderzoek wordt uitgevoerd met betrouwbare testen:

- bepaling van het niveau van lezen en spellen
- onderzoek naar vaardigheden waarop kinderen met dyslexie uitvallen, zoals de dyslexie-indicatoren
- testen op nauwkeurigheid en snelheid van woordherkenning
- kijken naar vaardigheden waarop kinderen met andere leesproblemen uitvallen, maar kinderen met dyslexie niet.
- bepaling algemene intelligentie
- onderzoek naar aanverwante problemen, die vaak samengaan met dyslexie. Dit zijn bijvoorbeeld auditieve en visuele waarnemingsproblemen, ADHD en rekenproblemen.
- analyse van de gegevens en de conclusie.

Conclusie

Als uit het onderzoek blijkt dat uw kind dyslexie heeft, krijgt uw kind een dyslexieverklaring. De conclusie kan drie verschillende richtingen uitgaan:

- leesproblemen die met extra begeleiding in de school voldoende kunnen worden aangepast (er wordt terugverwezen naar het onderwijs)
- ernstige dyslexie waarvoor gespecialiseerde behandeling nodig is (er wordt een behandelindicatie gegeven)
- complexe problematiek waarvan dyslexie een onderdeel uitmaakt (er wordt doorverwezen naar andere sectoren in de gezondheidszorg)

De school heeft dus een poortwachtersfunctie voor de zorg.

Dyslexieverklaring

Wanneer dyslexie is vastgesteld, hoort bij het rapport van de deskundige ook een dyslexieverklaring. Dit betekent dat uit psychodiagnostisch onderzoek is gebleken dat bij de betrokkene dyslexie is vastgesteld. Een dyslexieverklaring mag alleen worden afgegeven door een daartoe bevoegde deskundige psycholoog of orthopedagoog). Een remedial teacher of logopedist is niet bevoegd om een dyslexieverklaring af te geven.

Faciliteiten

De dyslexieverklaring geeft de mogelijkheid gebruik te maken van verschillende faciliteiten in het onderwijs. De (ICT-) hulpmiddelen moeten genoemd worden in de verklaring. Ook kunnen scholen zelf een aantal voorzieningen en hulpmiddelen toestaan.

Standaardfaciliteiten zijn:

- verlenging van examentijd (met hoogstens 30 minuten)
- vergroting lettertype van de opgaven (hoewel diverse deskundigen het nut hiervan betwijfelen)

Een dyslexieverklaring is onbeperkt geldig. Als de situatie van een kind verandert, kan wel een aanpassing van de adviezen over bijvoorbeeld hulpmiddelen nodig zijn. Dit kan het geval zijn bij de overgang van basis naar voortgezet onderwijs.

Aanpassingen en hulpmiddelen basisonderwijs

Vanaf groep 5 leren kinderen steeds zelfstandiger gebruik te maken van informatiebronnen en hun leeswoordenschat uit te breiden. Bij kinderen met ernstige leesproblemen of dyslexie is dit een heikel punt. Vaak hebben zij moeite met het niveau en de grote hoeveelheid van de teksten, die zij qua intelligentie wel aan kunnen.

Ook in het voortgezet onderwijs blijft dit een probleem. Om hun autonomie te vergroten, zijn vaak speciale maatregelen (aanpassingen) en hulpmiddelen noodzakelijk. Deze bevorderen de zelfredzaamheid binnen en buiten school, versterken het gevoel van eigenwaarde en motiveren de leerling om te blijven lezen en/of schrijven.

Onder speciale maatregelen vallen:

- aanpassingen die de gevolgen van lees- en spellingsproblemen bij het lezen en schrijven verminderen (*compensatie*)
- ontheffing van bepaalde opdrachten (*dispensatie*)

Er komen steeds meer ICT- of digitale hulpmiddelen beschikbaar voor leerlingen in het basis- en

voortgezet onderwijs. Als een kind van deze hulpmiddelen gebruik maakt, is het aan te raden om op school en thuis met dezelfde voorzieningen te werken. Er zijn hulpmiddelen voor het lezen, voor spelling en voor beide.

Aanpassingen en hulpmiddelen voortgezet onderwijs

Een school kan maatregelen nemen om leerlingen te helpen beter met hun dyslexie om te gaan. Bijvoorbeeld hulpmiddelen (compenserende maatregelen) of vrijstellingen (dispenserende maatregelen).

Compenserende maatregelen

Deze maatregelen zijn bedoeld om de problemen te verminderen die leerlingen met dyslexie ondervinden en om de zelfredzaamheid te bevorderen. De docent kan een aantal maatregelen nemen door toetsen in een groter lettertype te geven en de beoordeling van spelling aan te passen. Verder is het gebruik van ICT-hulpmiddelen (werken met een laptop of het gebruik van tekst-naar-spraaksoftware) een voorziening die docenten moeten toestaan in hun lessen. Er zijn compenserende maatregelen voor lezen, spellen en schrijven, toetsing en beoordeling.

Dispenserende maatregelen

Wanneer de school dispensatie verleent, betekent dit dat de leerling vrijstelling krijgt van bepaalde taken/vakken zoals:

- voorleesbeurten
- spellingtoetsen
- spellingbeoordeling
- minder boeken op de boekenlijst

Dyslexiepas

De school kan diverse specifieke hulpmiddelen en faciliteiten toestaan uit het deskundigenrapport die vermeld staan op de dyslexieverklaring. De faciliteiten worden vermeld op een dyslexiepas of dyslexiekaart, die de school afgeeft aan leerlingen met een dyslexieverklaring. Een dyslexiepas is dus iets anders dan een dyslexieverklaring.

Dyslexiezorg onder de Jeugdwet

Dyslexiezorg valt sinds 1 januari 2015 onder de Jeugdwet. Gemeenten hebben sindsdien de taak om deze zorg te organiseren en te financieren.

Tot de dyslexiezorg behoren de diagnose en behandeling. Deze zorg valt onder verantwoordelijkheid van een behandelaar met kennis van dyslexie: een (kinder- en jeugd)psycholoog of een orthopedagoog-generalist met kennis van dyslexie. Dyslexiezorg is onder bepaalde voorwaarden mogelijk als de begeleiding vanuit school onvoldoende is en diagnostisch onderzoek uitwijst dat er aanvullende specialistische behandeling nodig is.

Meer informatie is te vinden in de handreiking [Dyslexiezorg onder de Jeugdwet](#)

Dyslexie behandelen

De behandeling van de dyslexie van je kind wordt beschreven volgens een protocol (*Diagnose en behandeling*). Het is een leidraad met als doel: een voldoende niveau van technisch lezen en spellen bereiken. Meer informatie vind je in dit onderdeel.

Protocol en Behandelplan

In het protocol wordt de beste behandelpraktijk als volgt omschreven.

De behandeling van dyslexie:

- richt zich op gekoppelde verwerking van spraakklanken en letters/woorden
- bestaat uit inhoudelijke modules die planmatig en systematisch zijn opgebouwd
- is in principe hetzelfde voor iedereen, met aandacht voor individuele kenmerken
- is geïmplementeerd in een programma dat vrijwel altijd computerondersteund zal worden aangeboden.

Voor de behandeling van dyslexie stelt de dyslexiedeskundige een **behandelplan** op, dat gebaseerd is op het behandelprotocol.

Behandeling van dyslexie is gericht op het vergroten van de leesvaardigheid, het opheffen of verminderen van de beperking, het omgaan met de beperking en het voorkomen van nadelige gevolgen ervan.

In de praktijk komt dit neer op het:

- zo snel mogelijk bereiken van een zo hoog mogelijk niveau van technisch lezen (woordherkenning) en spellen (schriftbeeldvorming)
- kunnen omgaan met een laag niveau van technisch lezen door compensatie en gebruik van hulpmiddelen ► Voorkomen van intellectuele achterstand in verhouding tot de individuele mogelijkheden van het kind
- voorkomen of verminderen van emotionele en sociale gevolgen

Doel

Doel van de behandeling is het kind minimaal een niveau van lees- en schrijfvaardigheid te laten halen, dat past bij de leeftijd en levensomstandigheden van een kind.

Voorafgaand aan de behandeling stelt de dyslexiedeskundige een behandelplan op. Het behandelplan en de behandeling moeten gebaseerd zijn op het [Protocol Diagnose en Behandeling van Dyslexie](#). In dit protocol wordt de behandeling beschreven volgens de meest betrouwbare kennis van dit moment.

Effectiviteit

Een effectieve behandeling heeft een aantal algemene kenmerken:

- ▶ een goede relatie tussen kind en behandelaar
- ▶ duidelijke doelstelling en planning
- ▶ doelstelling in overleg met u of uw kind
- ▶ aantoonbare professionaliteit van de behandelaar
- ▶ goede werkomstandigheden van de behandelaar

Kwaliteit en richtlijnen

Alleen professionals die gekwalificeerd zijn voor het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek mogen een dyslexieverklaring afgeven. [Lees er hier meer over.](#)

Tot slot

Gefeliciteerd: je hebt de hele cursus doorlopen!

We hopen dat deze cursus jou en je kind veel plezier heeft opgeleverd. Wellicht heb je steun ondervonden van de handvatten, ideeën en tips. Dat zou ons vrolijk stemmen.

Mocht je verbeterpunten, ideeën of complimenten hebben, dan kun je natuurlijk contact opnemen met Renske Jongejan via renskejongejan@bibliotheekmb.nl.

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	Ben van Dal
Team	Wikiwijs Maken Auteurs
Laatst gewijzigd	11 augustus 2020 om 15:28
Licentie	De Internationale Creative Commons 4.0 licentie waarbij de gebruiker het werk mag kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken mag maken onder de voorwaarde: Naamsvermelding, zie http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/ . Meer informatie over de CC Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie licentie.

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Eindgebruiker	leerling/student
Trefwoorden	apps voor dyslectische kinderen, beelddenken, boeken voor dyslectische kinderen, dyslexie, makkelijk lezen, meervoudige intelligentie, woordblindheid

Gebruikte Wikiwijs Arrangementen

Dyslexie (2017)

Link: <https://maken.wikiwijs.nl/99528/>